

สภาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
ทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**STATE OF KINDERGARTEN EDUCATIONAL
MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER SURIN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

Thipsukhon Janjay

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

March 2015

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2		
ชื่อผู้วิจัย	ทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน ทรงวิวัฒน์	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิตยา บรรณประสิทธิ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบของเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยจำแนกตามตัวแปรสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 223 คน และครู จำนวน 462 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 685 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครู จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าอำนาจจำแนก 1.78 - 5.86 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.907 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานงบประมาณ และ ด้านงานวิชาการ ตามลำดับ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ควรมีงบประมาณบริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระตรวจสอบได้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และควรมีการจัดระบบงานธุรการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาครูธุรการให้มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

TITLE	State of Kindergarten Educational Management of Schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2		
AUTHOR	Thipsukhon Janjay		
ADVISORS	Assistant Professor Dr. Sanguan Songwiwat	Major Advisor	
	Assistant Professor Dr. Nitaya Banprasit	Co - advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2015

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers concerning the state of kindergarten educational management of schools under the Office of Surin Primary Educational Service Area in 4 aspects, namely : Academic, Budget, Personnel, and General Management. The variables were classified as position and the size of the schools. The population was 232 school administrators, and 462 teachers, making the total number of 685 people. The sample size was calculated by the table of Krejcie and Morgan; and the result was 144 administrators, and 214 teachers, making the total number of 358 persons. After that the multi - stage random sampling was applied. The research instrument was a set of questionnaire including 3 parts: checklist, 5 - rating scale, and open - ended questions. The discrimination and the reliability of the questionnaire were 1.78 - 5.86, and 0.907, respectively. The statistics for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and the hypothesis was tested by t - test and One - way ANOVA. If the differences were found, each pair of the data would be analyzed by using Scheffe's method.

The research's findings were as follows :

1. The administrators and teachers pointed out that the overall figure and each aspect of kindergarten educational management of the schools were at a high level. The means ranked from high to low were Personnel management, General Management, Budget, and Academic Management.

2. The overall opinions of the administrators and the teachers were statistically significant different at .05 level. Analyzing each issue, it showed that the Personnel Management

and the General Management were statistically significant different at .01 level. The other aspects were not found different.

3. The administrators and teachers who were from schools with different sizes did not have different opinions about the state of kindergarten educational management of their schools.

4. The administrators and teachers had suggested the following ideas for kindergarten educational management. Each school should cooperate with other schools in managing the kindergarten level and take findings of the studies to develop education and publicize their works to other educational institutes or working units. The schools should have enough budget for kindergarten management ; the budget administration should be flexible, independent, and transparent. The administrators should help teachers and educational personnel to be recognized, awarded, and have prosperity in their occupation. Finally, there should be general affairs system management, use of modern media and technology in teaching, and development of general affair teachers to have good knowledge and high ability, and to work on time quickly, correctly, and effectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา
บรรณประสิทธิ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และอาจารย์ ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ กรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้น
จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยความเอาใจใส่ และได้อบรมประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งประสบการณ์
อันมีค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้อำนวยความสะดวก
ความสะดวกด้านต่าง ๆ ในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ นางสาวปรีชมน กาลพัฒน์ศึกษานิเทศก์
ชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 นายศักดิ์
ฤทธิธรม ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านลำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุรินทร์ เขต 2 และนางสุภาพร หอมมาลา ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านคูนาหนองไผ่ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการ
ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่กรุณาอำนวยความสะดวก
สะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องมือจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่บิดา
มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บุรพาจารย์ คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและให้
กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณภาพการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	10
การบริหารการศึกษา	11
ความหมายของการบริหาร	11
ความหมายของการบริหารการศึกษา	12
ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารการศึกษา	13
แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร	15
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	18
ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย	19
หลักการและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย	21
รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย	27
ภารกิจการบริหารงานและการจัดการศึกษาปฐมวัย	31
ด้านงานวิชาการ	31
ด้านงานงบประมาณ	39
ด้านการบริหารงานบุคคล	46
ด้านการบริหารทั่วไป	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
งานวิจัยในประเทศ	59
งานวิจัยต่างประเทศ	62
3. วิธีดำเนินการวิจัย	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สมมติฐานของการวิจัย	95
วิธีดำเนินการวิจัย	96
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	102
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	102
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	112
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	120
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	126
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	130
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์	132
ประวัติย่อของผู้วิจัย	138

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำแนกตามอำเภอและ ขนาดของโรงเรียน.....	69
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนก ตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน.....	70
3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำแนกตามอำเภอและ ขนาดของโรงเรียน.....	70
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน	77
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและ รายด้าน	78
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงาน วิชาการ โดยรวมและรายข้อ	78
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงาน งบประมาณ โดยรวมและรายข้อ	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงาน บริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ	80
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงาน บริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ	83
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	84
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	85
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน	86
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและรายด้าน	86
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน.	88
4.13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	89
4.14 จำนวนร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ.....	89
4.15 จำนวนร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานงบประมาณ.....	91
4.16 จำนวนร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานบริหารงานบุคคล.....	92
4.17 จำนวนร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานบริหารทั่วไป.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคไอที การศึกษาจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้แนะแนวทางในการพัฒนาคน ให้มีความพร้อมที่จะออกสู้รบ การสู้รบในที่นี้หมายถึงสมองที่ทุกคนจะต้องนำออกมาสู้กัน ในทางความคิด เพื่อพัฒนาชาติ และพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถ้าทุกคนช่วยการคิดอาวุธทางการศึกษาให้กับคนในชาติ จะเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองและเป็นการกำลังสำคัญในการสร้างสังคมวัฒนธรรมแห่งปัญญา จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาการได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 1) การศึกษาสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาระดับพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติเพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาดังกล่าว (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคณะ. 2554 : 9 - 10)

ชีวิตในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด เมื่อเปรียบกับวัยอื่นๆ เพราะเป็นช่วงชีวิตที่มีอัตราการพัฒนาสูงสุด ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่น ๆ ที่

เกี่ยวข้อง เด็กก็จะได้พัฒนาเต็มศักยภาพเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และ ประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1) ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับ นี้จึงเป็นการวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็ก ให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคล ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยง ดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลภายใต้ บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิตทางสังคมซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 1)

เด็กปฐมวัย เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในการจัดการศึกษา ระดับนี้จะแตกต่างจากระดับอื่น ซึ่งเป้าหมายหลักก็คือ เด็กได้รับพัฒนาแบบองค์รวม เน้นการ พัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน พร้อมกับส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เด็กได้ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ดังนั้นช่วงอายุ 6 ปีแรก จัดได้ว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ของมนุษย์จะมีการพัฒนาในช่วงนี้มาก โดยเฉพาะทางด้านสติปัญญาจะเจริญมากที่สุด และ พัฒนาการต่าง ๆ ในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอายุอื่น ๆ ต่อไปเป็นอย่างยิ่ง (เขาวพา เดชะคุปต์. 2542 ก : 14 - 15)

การจัดการศึกษาปฐมวัยได้แบ่งความรับผิดชอบตามนโยบายของรัฐบาล โดยเด็กปฐมวัย ที่มีอายุ 3 ขวบ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเด็กอายุ 4-5 ขวบ ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีโรงเรียนเป็นผู้ดูแล รับผิดชอบ ดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ผ่านมา แม้ว่าจะใช้หลักสูตรเดียวกัน แต่ปัจจัยพื้นฐานด้าน ครอบครัวและความพร้อมของหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีความแตกต่างกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้เต็มที่ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาปฐมวัยในชนบทต้องประสบปัญหา ความขาดแคลนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านบุคลากรครู มีปัญหาครู ไม่ครบชั้น ครูขาดความรู้ความสามารถการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านวิชาการ ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินการที่เหมาะสม

ประกอบกับผู้ปกครองนักเรียนมีความยากจนขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรธิดาอย่างถูกต้อง คุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัยในชนบทจึงไม่ดีเท่าที่ควร (สมบัติ สิงห์คำ. 2550 : 2 - 3) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวรรณ เขตมรรคา (2548 : 81 - 83) พบว่า ด้านบุคลากร ครูขาดทักษะในการดูแลเด็ก ด้านงานวิชาการ ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ด้านงานงบประมาณ ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ด้านการบริหารทั่วไป อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามมีไม่เพียงพอ และขาดการดูแลเรื่องความปลอดภัยของอาคารสถานที่ แต่ละปัญหาที่เกิดขึ้นมีมากมีน้อยแล้วแต่กระบวนการในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ แต่ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ปัญหากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะการศึกษาในวัยนี้นอกจากจะเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาตนเองแล้ว ยังเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงขึ้น เป็นการเตรียมคนให้เข้าสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก กระบวนการเรียนการสอนของเด็กในระดับปฐมวัยจึงเป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่าการศึกษาทุกระดับชั้นมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน จึงควรให้ทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้รวมทั้งมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตั้งแต่เยาว์วัยนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยวางรากฐานอนาคตของประเทศและอนาคตของชาติให้มีความมั่นคง บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนับว่ามีความสำคัญยิ่งที่จะเป็นตัวผลักดันให้เด็กมีศักยภาพการเรียนรู้ในอนาคต ดังนั้นในการบริหารจัดการของโรงเรียนประกอบไปด้วยงานหลัก 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 6) ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนให้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีความเจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งคุณภาพทางการศึกษาจะเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป จากการสำรวจของกรมสุขภาพจิต (2555 : 6) ได้สำรวจระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย ปี 2554 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทยในภาพรวมระดับประเทศ เท่ากับ 98.59 ซึ่งถือว่าเป็นค่าระดับสติปัญญาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสากล (เกณฑ์มาตรฐานสากล เท่ากับ 100) เด็กอายุ 6 - 14 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญา เท่ากับ 91.4 และเด็กร้อยละ 44.8 มีค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญา ระหว่าง 70 - 89 สาเหตุสำคัญคือ 1) การขาดสารไอโอดีน 2) ขาดการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย 3) การเลี้ยงดูตามวัยที่ไม่เหมาะสม ข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมากที่สุด ก็คือ ข้อ 2 ขาดการส่งเสริมพัฒนาการ

ตามวัย ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดที่ครูถ่ายทอดให้ออกมาทางสติปัญญา ซึ่งจากผลการสำรวจ IQ รายจังหวัด ทั่วประเทศ จังหวัดสุรินทร์ อยู่อันดับที่ 50 ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญา เท่ากับ 97.42 นับเป็นปัญหาที่น่าห่วงมากสำหรับการศึกษาไทย เพราะเด็กคือกำลังที่จะไปพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต หากเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม คงยากที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูที่สอนในระดับปฐมวัยด้วย เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งจำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการวิจัย ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และใช้วางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศ แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 2 โดยใช้กรอบแนวคิดตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31) คือ

1. ด้านงานวิชาการ
2. ด้านงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 223 โรง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 223 คน และครูที่สอนในระดับปฐมวัย จำนวน 462 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 685 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan . 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครู จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง จำแนกเป็น

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 120 คน ลงมา

3.1.2.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121 - 300 คน

3.1.2.3 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบงาน 4 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านงานวิชาการ

3.2.2 ด้านงานงบประมาณ

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่กำลังเป็นอยู่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาล ที่จัดประสบการณ์ให้กับเด็กในช่วงอายุ 4 - 5 ปี ก่อนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประกอบด้วย งาน 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านงานวิชาการ หมายถึง การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนมีคุณภาพทุกด้าน ตามขอบเขตของงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2 ด้านงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารสถานศึกษาสำเร็จบรรลุผลตามที่ต้องการ พร้อมทั้งให้เกิดประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลมากที่สุดภายในองค์กร ตามขอบเขตของงานงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายในองค์กร ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามใช้บุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ตามขอบเขตของงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีหน้าที่คอยประสานงานของสถานศึกษาให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น ตามขอบเขตของงานบริหารทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ งานธุรการ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริการและการพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาขององค์กร

2. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.2 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 หรือ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน ตามการแบ่งของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2554 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยแบ่งขนาดโรงเรียนเป็น 3 ขนาด ดังนี้

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง มีจำนวนนักเรียน 120 คน ลงมา

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121 - 300 คน

3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอรัตนบุรี อำเภอชุมพลบุรี อำเภอลำดวน อำเภอสมนและอำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมี ขอบข่ายในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. การบริหารการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหาร
 - 2.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารการศึกษา
 - 2.4 แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร
3. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.2 แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.3 หลักการและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.4 รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.5 ภารกิจการบริหารงานและการจัดการศึกษาในโรงเรียน
 - 3.5.1 ด้านงานวิชาการ
 - 3.5.2 ด้านงานงบประมาณ
 - 3.5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 3.5.4 ด้านการบริหารทั่วไป
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่มีการกำหนดหลักการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กที่กำลังจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นการนำทั้งศาสตร์และศิลป์มาใช้ในการบริหารการศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักวิชาการและนักบริหารการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังต่อไปนี้

เจริญผล สุวรรณโชติ (2542 : 260) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นงานหรือกิจกรรมที่ทำให้องค์กรสามารถผลิตตามความมุ่งหมายขององค์กรออกมาให้มีคุณภาพและปริมาณให้ดีที่สุด เพื่อให้องค์กรนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ว่าเป็นองค์กรที่ดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริง จนทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

เสนาะ ดิยาว (2543 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

เจริญ ไวรวัจกุล (2545 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการอยู่และทำงานร่วมกับคนอื่น โดยมีผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นเป้าหมายร่วมกัน

กำจัด สุขประเสริฐ (2553 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารร่วมกัน เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและเทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

จันทรานี สงวนนาม (2553 : 25) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารหลายคนต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่แน่นอนในการทำงาน บางคนเห็นว่า การบริหารเป็นศิลปะของการเป็นผู้นำที่จะนำผู้อื่นให้ทำงานตามวัตถุประสงค์ได้ บางคนให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงเห็นได้ว่า เรื่องของการบริหารเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยากสลับซับซ้อน เป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับคน ความรู้สึกนึกคิด ทรัพยากร จุดมุ่งหมาย รวมทั้งกระบวนการในการบริหารงาน

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นการนำเอาศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ จากหลาย ๆ ศาสตร์มาบูรณาการ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ออกไว้ ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักบริหารการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2542 : 6) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

วรุณชญา วิโนทพรรษ์ (2546 : 9 ; อ้างถึงใน สัมมา รธนิตย์. 2553 : 93) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ร่วมกันกระทำเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยมีการใช้ทรัพยากรบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ และวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 53) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภทต่าง ๆ เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภทต่าง ๆ ที่จะพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม และมีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินการทางการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญและประโยชน์ ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

พิสมัย ถิระแก้ว (2541 : 145 ; อ้างถึงใน ราตรี อาทวัง. 2554 : 13) ได้กล่าวว่า

1. เพื่อให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ไม่ก้าวก่าวกันสามารถเรียงลำดับความสำคัญ และความรีบด่วนของงานได้
 2. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินงานนั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และที่ไม่ใช่ทรัพยากรมนุษย์ ผู้รับผิดชอบจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญ ความเร่งด่วน และวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นเครื่องตัดสิน
 3. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้แจกจ่ายหรือกระจายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้
 4. เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัด
- สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า

1. ช่วยให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา กล่าวคือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนหรือการเตรียมคน ได้ถูกต้องตามความต้องการ
2. ช่วยให้เห็นหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เรียกว่า การทำงานที่มีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้การดำเนินงานได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เรียกว่า การทำงานมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยให้เกิดการประหยัด ทั้งนี้เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานได้แล้ว ก็ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการทำงาน แล้วหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) ซึ่งผลที่ได้จากการทำงานตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นต้น จึงสามารถทำให้งานสำเร็จในระยะเวลาที่เหมาะสม และหมายความรวมถึงการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างประหยัดด้วย

5. ช่วยให้เกิดการตรวจสอบผลการปฏิบัติ กล่าวคือการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และทฤษฎี ที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานที่เรียกว่า ผลงาน มีคุณภาพ

6. ช่วยก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยผู้บริหารมีหน้าที่ในการตรวจตราดูแลสนับสนุนการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งการให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่ได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย

7. ช่วยก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยการบริหารเป็นการระดมทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดก็คือคน เมื่อคนมาร่วมมือกันในการปฏิบัติก็จะเกิดพลัง สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จได้โดยเร็ว

8. ช่วยสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหาร หมายความว่า ในการบริหารงานผู้บริหารไม่สามารถบริหารงานให้สำเร็จได้โดยเพียงลำพัง จึงต้องแต่งตั้งผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไปเพื่อมาช่วยปฏิบัติงานให้กับผู้บริหาร จึงเป็นโอกาสในการสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหารต่อไป

9. ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ในการปฏิบัติงานทุกลักษณะงานย่อมเกิดปัญหาไม่มากก็น้อยตามธรรมชาติของงาน บางกรณีปัญหาของงานอาจจะเกิดขึ้นก่อนการปฏิบัติงานระหว่างปฏิบัติงาน หรือหลังการปฏิบัติงานแล้ว เพราะการแก้ปัญหาถือว่าเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น การแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ก็คือ การแก้โดยวิธีการทางการบริหารเท่านั้นจึงจะลุล่วงไปได้

สัมมา รณินิธย์ (2553 : 94) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้ เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางของการบริหารงานและเป็นสิ่งที่ช่วยให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งถ้าหากไม่มีหลักการบริหารหรือ

การจัดการที่ดีแล้ว การบริหารงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่จะ
 ทำให้งานไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ การบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญเพื่อให้
 ผู้ดำเนินการได้ยึดถือปฏิบัติและเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร

การบริหารงานต่าง ๆ จะทำให้ประสบผลสำเร็จตามคาดหวังได้หรือไม่ จะต้องนำทฤษฎี
 เกี่ยวกับการบริหารมาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน เพื่อช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมาย
 ทฤษฎีจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยแก้ไขสถานการณ์ พร้อมกับชี้แนะทางปฏิบัติเพื่อให้เกิด
 ข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีมากเพราะจะช่วยให้การ
 ดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลกับองค์กรอย่างสูงสุด ซึ่งมีนักวิชาการและนักบริหารได้ให้
 แนวคิด ดังต่อไปนี้

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 21 - 22 ; อ้างถึงใน ราเมต กุชรรัมย์.
 2554 : 50) กล่าวว่าการบริหารที่นิยมนำมาใช้ในปัจจุบัน คือ POSDCORB ซึ่งมีการบริหารดังนี้

1. ความเข้าใจและการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy) มีความสามารถปฏิบัติงานโดย
 ยึดถือนโยบายของผู้บริหารระดับสูง หลักการตามวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. การใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (Authority) มีความสามารถในการใช้อำนาจ
 หน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม
3. มีความสามารถในการคาดคะเนและจัดทำแผนงาน (Planning) มีความสามารถอย่าง
 เพียงพอต่อการคาดการณ์ล่วงหน้า จัดทำแผนงานอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงความเป็นไปได้
4. ความสามารถในการจัดโครงสร้างและระบบงาน (Organizing) มีความสามารถใน
 การจัดโครงสร้างและระบบงานที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือโครงการร่วมกัน
 ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ความสามารถในการจัดบุคลากรลงหน่วยงาน (Staffing) มีความสามารถในการสรร
 หาคัดเลือกมอบหมายงานให้บุคลากรทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ตามหลักการ จัดคนลงให้เหมาะกับงาน
6. ความสามารถในการอำนวยการการเป็นผู้นำ (Directing) มีความสามารถในการนำ
 ผู้อื่นด้วยการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อ
 สถานการณ์รอบด้านได้อย่างเหมาะสม
7. การร่วมมือประสานงานประชาสัมพันธ์ (Coordinating) มีความสามารถในการ
 ประสานงาน ให้ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย เพื่อให้งานของหน่วยงานดำเนินไปโดย
 ราบรื่น

8. ความสามารถในการจัดทำรายงาน (Reporting) มีความสามารถในการจัดทำรายงานให้แก่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานการจัดเก็บเอกสารข้อมูลอย่างเป็นระบบ

9. ความสามารถในการจัดการควบคุมทรัพยากร ค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน (Budgeting) มีความสามารถในการจัดทำข้อเสนอเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีความสามารถในการควบคุมประสิทธิผลของต้นทุน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 9) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการ งานที่สมควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผล จะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550 : 44 - 45) กล่าวว่า หลักการบริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น

1. การตั้งวัตถุประสงค์ (Purposing) การตั้งวัตถุประสงค์จะให้ทิศทางในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นการเลือกแนวทางในการปฏิบัติงานจากแนวทางหลาย ๆ แนวทาง การวางแผนมีประโยชน์เพราะเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จ การวางแผนจะช่วยประหยัดเวลาการทำงานและการเงินเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย โครงสร้างของหน่วยงานและกระบวนการขององค์การในฐานะเป็นโครงสร้าง เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ การจัดองค์การเป็นการกำหนดตำแหน่งของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เช่นการมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบ การประสานงานและการผสมผสานกิจกรรมของทุกคน เครื่องมือที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ฟาโยล (Fayol. 1949 : ไม่มีเลขหน้า ; อ้างถึงใน ศิริพงษ์ เสาภาชน. 2553 : 26 - 27) เป็นบุคคลที่คิดเกี่ยวกับหลักการบริหารและได้มีการกล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คุณลักษณะของแผนที่ดีควรมีความเป็นเอกภาพ (Unity) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และมีความชัดเจน (Precision)

2. การจัดองค์การ (Organizing) โครงร่างทั่ว ๆ ไปขององค์การมักขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน บุคลากรที่ปฏิบัติงานในกิจการทุกอย่าง มักใช้รูปแบบที่นิยมกันทั่วไปในเชิงอุตสาหกรรม ดังนั้นการอธิบายองค์การในระดับเดียวกันจึงคล้ายคลึงกัน ความคล้ายคลึงกันนี้ได้กลายมาเป็นรูปแบบของการจัดการทางธุรกิจ

3. การบังคับบัญชา (Command) ในองค์การใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีโครงสร้างการบริหารที่สามารถให้มีการออกคำสั่งได้ เป็นต้นว่าผู้บริหารทุกคนมีอำนาจในการสั่งการ งานธุรกิจมักจะล้มเหลวถ้าผู้รับฟังคำสั่งกลัวการสั่งการ ผู้นำบางคนอาจมีบุคลิกน่าเชื่อถือ มีพลังเอาใจใส่การทำงาน มีความจงรักภักดีโดยไม่หวังผลตอบแทน ในขณะที่บางคนขาดคุณสมบัติเหล่านี้ ผู้บริหารควรตรวจติดตามผลงานในองค์การ โดยให้หัวหน้ากลุ่มงานมาร่วมประชุมโดยไม่ลงไปในเรื่องรายละเอียด เพื่อมุ่งหวังให้เกิดเอกภาพ พลังร่วม ความคิดริเริ่ม และมีความจงรักภักดีต่อกันในกลุ่มบุคคล วิธีการที่จะทำให้เกิดลักษณะดังกล่าว ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตำแหน่งงานและความสามารถในการทำงาน แม้กระทั่งอาจมีการเรียกปรับเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการบังคับบัญชาจำเป็นจะต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด

4. การประสานงาน (Co-ordination) การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีนั้น แต่ละหน่วยงานจะต้องปฏิบัติต่อกันด้วยความละมุนละม่อม ในแต่ละแผนกกรมกองจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน อาจจัดให้มีการประชุมหัวหน้างานเป็นประจำทุกสัปดาห์เพื่อแจ้งข่าวคราวด้านการบริหารให้บุคลากรย่อยลงไปได้รับทราบ ถ้าเกิดการประชุมร่วมกันจะทำให้เกิดช่องว่างซึ่งอาจใช้ผู้ประสานงานเป็นผู้อุดช่องว่างเหล่านี้

5. การควบคุมงาน (Control) การควบคุมงาน หมายถึง การตรวจสอบดูว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ หลักการควบคุมงานคือ การชี้ให้เห็นจุดอ่อนและความผิดพลาดเพื่อจัดการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก การควบคุมงานควรดำเนินการกับทุก ๆ สิ่งไม่ว่าจะเป็นของผู้ปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติ

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานที่ดีจะต้องนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน โดย

มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ จะต้องมีความเชื่อมโยงกันเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างเด็กให้พัฒนาอย่างเต็มความสามารถ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เพื่อวางรากฐานพัฒนาการที่เหมาะสมในทุก ๆ ด้านให้แก่เด็ก และเป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพให้เด็กก้าวหน้าสู่ออนาคตสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 ข : 14) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะแตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ทัศนากแก้วพลอย (2544 : 1) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาแก่เด็กวัยเริ่มต้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านสังคม ดังนั้นการคิดในวัยนี้จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

พัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2545 : 8 - 9) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาเพื่อที่เตรียมตัวเพื่อเข้าสู่สังคมโดยรู้จักบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น นอกเหนือจากคนในครอบครัวตนเอง เป็นการสร้างความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองหรือรับรู้กฎข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน รู้จักเล่นกับเพื่อน และพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

ธนัสภา ศรีตะบุตร (2549 : 10) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี (11 เดือน 29 วัน) ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่เด็กจะเข้ารับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 6) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็ก 6 ขวบ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแล และสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาอย่างเต็ม

ศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องแข็งแรง ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งจำเพาะไปที่พัฒนาเด็ก ใจเด็ก และอนาคตเด็ก ตามความหมายดังนี้ (1) พัฒนาการเด็ก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดต้องตรงกับระดับพัฒนาการตามวัยของเด็กและส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวม (2) ใจเด็ก หมายถึง การเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้นนั้นต้องตรงกับความต้องการและความสนใจตามวัยเด็ก เด็กสนุกกับการเรียน และ (3) อนาคตเด็ก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนต้องสร้างความพร้อมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีบุคลิกปัญญา

สุรชัย เหมือนนิริฤทธิ์ (2551 : 37) ได้ให้ความหมาย การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุแรกเกิดจนถึง 5 ปี ในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สติปัญญาและสังคม เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการที่จะได้รับการเรียนรู้ต่อไปในระดับที่สูงขึ้น

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพื่อมุ่งให้เด็กเกิดพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามวัย ดังนั้นช่วงวัยนี้จึงเป็นวัยที่สำคัญในการวางรากฐานให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีค่านิยมที่ดีงาม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมในอนาคต

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากการจัดการศึกษาปฐมวัยที่นำแนวคิดมาใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 50 - 51) ได้กล่าวถึงแนวคิดจากนวัตกรรมต่างๆ ดังนี้

การสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการสอนที่ริเริ่มโดย ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี แพทย์หญิงชาวอิตาลี ซึ่งมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาในระยะแรกแก่เด็กนั้นไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอก แต่ควรปลูกฝังให้เด็กเจริญเติบโตไปตามความต้องการ ตามธรรมชาติของเด็กเอง ทั้งนี้ มอนเตสซอรีได้พัฒนาวิธีการสอน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ โดยหลักสูตรที่นำมาสอนเด็ก แบ่งได้ 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ ภาษา คณิตศาสตร์ วิชาการ ประสบการณ์ชีวิต และประสาทสัมผัส ส่วนวิธีการสอนจะใช้การสอน 3 ขั้นตอน ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้สอนความคิดรวบยอดใหม่ ด้วยการทำความเข้าใจกับการสาธิตขั้นต้น ถ้าเด็กไม่เข้าใจขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ครูจะเริ่มสาธิตให้ดูใหม่ เมื่อแน่ใจว่าเด็กเข้าใจสิ่งที่ทำให้เด็กดูแล้ว จึงจะดำเนินการขั้นตอนต่อไป

การสอนแบบโครงการ (Project Approach) คือ การที่เด็กศึกษาสืบค้นลงลึกในเรื่องที่เด็กสนใจหรือทั้งผู้สอนและเด็กสนใจ โดยเด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ สืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบจากคำถามของตนเอง ภายใต้การช่วยเหลือ แนะนำ โดยการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนจากผู้สอน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะพัฒนาโครงการและระยะสรุปโครงการ ซึ่งในแต่ละระยะจะประกอบด้วย การอภิปราย การออกภาคสนาม การสืบค้น การนำเสนอ และการจัดแสดง

การสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ (Whole Language) นวัตกรรมนี้มีปรัชญาความเชื่อว่าการสอนภาษาให้กับเด็กนั้นต้องเป็นการสอนภาษาที่สื่อความหมายกับเด็ก ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน เด็กจึงจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีและเด็กควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาที่สื่อความหมาย มีการจัดสื่อเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ใช่การทำแบบฝึกปฏิบัติ

การสอนตามแนวคิดวอลดอร์ฟ (Waldorf) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการเลียนแบบ ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก จุดมุ่งหมายของวอลดอร์ฟ คือ ช่วยให้มีมนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมี พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีสังคมที่สมบูรณ์โดยเน้นในเรื่องจิตวิญญาณ ความรู้สึก เน้นการสร้างเจตคติในตัวเด็ก เน้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ทำจากธรรมชาติ

การสอนตามแนวคิดนีโอ - ฮิวแมนนิส (Neo - Humanist) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กเปรียบเสมือนกิ่งไม้ใฝ่อ่อน ๆ ที่ตัดได้ เพราะฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจกับการศึกษาระดับอนุบาล ยิ่งกว่าการศึกษาระดับใด ๆ การจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นเกิดจากศักยภาพ 4 ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจ ความมีน้ำใจและวิชาการ กระบวนการเรียนรู้จะอาศัยหลัก 4 ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำ การประสานกันของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตนเองและการให้ความรู้สึก

นภเนตร ธรรมบวร (2549 : 93) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้รับ ประสบการณ์การเรียนรู้กับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสมดุล ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำ ความเข้าใจ ความต้องการ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนด้วย จะได้จัด กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ ชัดเจนขึ้น

หลักการและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย นั้นมีหลักการที่มุ่งจะพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญและเข้าใจในความแตกต่างระหว่าง บุคคลของเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 5 - 7) ได้ระบุหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและ ประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อย โอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึก เป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้ง พัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็น

เสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่าง

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก

เท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542 ค : 59 - 61) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. แนวความเชื่อของผู้บริหารการศึกษา การบริหารการศึกษามีแนวความคิดเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 ยึดวิธีบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญงานเป็นสำคัญ โดยถือว่าการบริหารเป็นการจัดระบบ ระเบียบวิธีการทำงาน วางแผนงานให้คนปฏิบัติงาน ถ้าคนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้งานจะดีมีประสิทธิภาพ

1.2 ยึดวิธีบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ให้ความสำคัญต่อคนเป็นสำคัญ โดยถือว่าการปัจจัยสำคัญของการบริหารคือ ปัจจัยมนุษย์ คนมีชีวิตจิตใจ ถ้าสามารถพัฒนาคนที่ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจกันดีแล้ว ผลสำเร็จของงานจะเกิดขึ้น การบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์นี้ เป็นการบริหารงานโดยยึดหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก ถือว่าผู้บริหารทำงานกับคน ความสำเร็จของงานจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารงานสามารถทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานได้หรือไม่ ถ้าผู้บริหารงานมีมนุษยสัมพันธ์ดีผู้ร่วมงานก็ให้ความร่วมมือ งานก็ประสบผลสำเร็จ และผู้บริหารงานจะเป็นศูนย์กลางของพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน กล่าวคือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานของผู้ร่วมงานด้วย เช่น ครูใหญ่มาทำงานแต่เช้า ครูในโรงเรียนก็จะมาทำงานเช้า ครูใหญ่หมั่นเดินตรวจห้องเรียน ห้องเรียนก็สะอาดเรียบร้อยด้วย เป็นต้น

2. ลักษณะของการบริหารงานในโรงเรียน การบริหารงานในโรงเรียนเป็นการบริหารการศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นลักษณะเฉพาะของคณะกรรมการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เมื่อมีปัญหาก็นำเข้ามาปรึกษาหารือกันในคณะกรรมการบริหาร ทำให้เกิดความรอบคอบและเป็นการบริหารงานที่เป็นประชาธิปไตยเพราะเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน คณะกรรมการบริหารงานโรงเรียนจะประกอบด้วยคณะครูในโรงเรียนจากสายงานต่าง ๆ โดยมีครูใหญ่เป็นประธาน

3. ปัจจัยในการบริหารงาน การบริหารงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดจะต้องมีปัจจัยในการบริหารงาน ที่เรียกกันว่า “4 M” ได้แก่

3.1 กำลังคน (Manpower) การทำงานจะสำเร็จได้ต้องมีคนดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีความสนใจและตั้งใจทำงาน งานจึงจะประสบผลสำเร็จ

3.2 เงิน (Money) เงินเป็นปัจจัยสำคัญ การทำงานใดหากขาดเงินงบประมาณในการทำงานแล้วย่อมไม่สำเร็จผล

3.3 วัสดุ (Materials) วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้งานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น

3.4 ระบบงาน (Management) ระบบงานได้แก่ โครงสร้างในการบริหารงาน การแบ่งส่วนงาน การประสานงาน เป็นระบบการจัดการหรือระบบการบริหารจะต้องมีระเบียบ มีการประสานงานกันอย่างดี ปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้ “คน” นับว่ามีความสำคัญที่สุด ถ้ามีคนที่มีความสามารถย่อมจะหาเงิน หาวัสดุ และจัดระบบงานที่ดีได้ ปัจจัยมนุษย์จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน ฉะนั้นจึงต้องมีการเลือกเฟ้นบุคคลที่จะทำงานให้ได้คนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่องาน ขยัน อดทน และตั้งใจทำงาน และอุทิศเวลาเพื่องาน

4. หลักการบริหารงาน การบริหารงานในศูนย์เด็กจะต้องยึดถือหลักที่ว่าบริหารงานเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู และบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน การบริหารงานโรงเรียนจะต้องยึดหลักการบริหารงานด้วยวิธีการประชาธิปไตย มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายในโรงเรียนเพื่อดำเนินงานให้การศึกษาแก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรู้จักกระตุ้นให้ ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกันอย่างรอบคอบและมุ่งอบรมนักเรียนให้รู้จักคิดหาเหตุผล ฝึกฝนความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนมีจรรยาบรรณและวัฒนธรรมอันดีงามสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี หลักการบริหารงานโรงเรียนมีดังนี้คือ

4.1 จัดโรงเรียนให้เหมาะสมกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาคณาจารย์ใหญ่จะต้องจัดประชุมชี้แจงให้คณะครูทุกคนได้เข้าใจปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจนเพื่อคณะครูจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียนร่วมกัน

4.2 วางนโยบายการบริหารให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาโดยการที่คณะกรรมการ โรงเรียนร่วมประชุมวางนโยบายการบริหารงานและให้คณะครูได้ทราบแนวนโยบายเหล่านั้นด้วย

4.3 วางแผนงานและโครงการบริหารงานโรงเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย ให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการตกลงในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ และโครงการต่าง ๆ ควรปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก

4.4 กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลแต่ละคนให้ชัดเจน การกำหนดหน้าที่ของบุคคลต้องเหมาะสมกับการรับผิดชอบของบุคคลนั้น

4.5 การดำเนินงานใดก็ตามต้องดำเนินงานด้วยความระมัดระวัง และเหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ

4.6 มีการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์พิเศษซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดหวัง และพร้อมที่จะแก้ไข และการบริหารงานที่ดีควรปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้คล่องตัว

4.7 มีการประเมินผลงานและติดตามโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

4.8 การบริหารที่ดีจะต้องมีการแบ่งสายงานให้รู้หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ตลอดจนสายงานและบังคับบัญชา ฉะนั้นทุกโรงเรียนควรมีแผนผังจัดสายงานของโรงเรียนให้ชัดเจน

4.9 การบริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนให้เจริญเติบโตได้ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย

4.10 การบริหารงานด้านวิชาการ พยายามจัดแผนการสอนโดยยึดหลักบูรณาการนำวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานกลมกลืนกัน ไม่ควรให้นักเรียนเรียนแยกเป็นรายวิชากันโดยเด็ดขาด

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า หลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมุ่งเน้นให้เด็กเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สื่ออุปกรณ์ควรมีหลากหลายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เด็ก ครูมีหน้าที่ให้การสนับสนุนและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จจะต้องมีปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย คือ นำหลักการมาเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในหน่วยงานมากที่สุด

จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 9)

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ คนตรี การเคลื่อนไหว และการรักการออกกำลังกาย

6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นธรรม

8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 ง : 22) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้
ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มี
อนามัยสมบูรณ์แข็งแรง

2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่
ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตรายได้

3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด และสะอาด

4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ

5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการ
ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเบี่ยงเบนของพัฒนาการเสียแต่แรกและดำเนินการต่อไป
โดยเหมาะสม

กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2547 : 5 ; อ้างถึงใน สมบัติ สิงห์คำ. 2550 : 16) กล่าวว่า การจัด
การศึกษาปฐมวัยได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากรวมผลึกคั้นของสังคมและความต้องการของสังคม
ทำให้เกิดการจัด โครงการบริการต่าง ๆ กัน ทั้งเพื่อการดูแลและการศึกษา ซึ่งในการพัฒนา
การศึกษาปฐมวัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. บริการให้การดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ

2. ให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคม ทักษะทางปัญญาและพัฒนาการใน

ทุกด้าน

3. จัดเป็นบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็กยากจน ให้ได้รับการศึกษา การดูแลสุขภาพ การดูแลฟัน โภชนาการ และการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย อาจจะมีหลากหลายแนวคิดที่นำมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก แต่อย่างไรก็ตามทุกแนวคิดก็จะมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ไม่เว้นแม้แต่เด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน ก็จะได้รับ การดูแลสุขภาพและโภชนาการอย่างเท่าเทียมกัน

รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยว่ามีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงหลายรูปแบบซึ่งแต่ละแบบ มีจุดมุ่งหมายวิธีการ ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

วิลาสินี ฤกษ์รุจิพิมล (2540 : 6 - 7) ได้ให้ความเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยในทศวรรษหน้าจะต่างกับปัจจุบันตรงที่เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครู และครอบครัว ในการที่จะสร้างเสริมให้เด็ก มีพัฒนาการที่ดีทุกวัน โรงเรียนจะทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเด็ก ครอบครัว และโรงเรียน ต้องมีความร่วมมือและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เด็กย่อมมีพัฒนาการที่ดี

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 19 - 20) กล่าวไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ขวบ ที่กำหนดขึ้นที่บ้าน ศูนย์บริการหรือโรงเรียนก็ได้ โดยรูปแบบของการจัดการนี้ จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ จัดที่บ้าน (Home - based Programs) หมายถึงการจัดบริการการดูแลที่พำนักที่บ้าน กับอีกลักษณะหนึ่งคือ จัดที่สถานบริการ (Center - based Programs) เป็นบริการเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการจัดบริการจำแนกตามอายุได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเด็กทารก (อายุ 2 ขวบแรก)
2. กลุ่มเด็กเล็ก (อายุ 2 - 4 ขวบ)
3. กลุ่มเด็กอนุบาลและประถมต้น (อายุ 5 - 8 ขวบ)

ด้วยลักษณะความแตกต่างของกลุ่มเด็ก ทำให้สถานบริการ และโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับ 8 ขวบแรก ที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละขวบปีความแตกต่างและความก้าวหน้าของพัฒนาการมีความแตกต่างกันมาก ด้วยเหตุนี้ทำให้การดูแล การเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละวัยต่างกัน เป็นเหตุให้มีรูปแบบของการจัดสถานบริการแตกต่างตามวัยของเด็ก ซึ่งอาจจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่รับดูแลและเลี้ยงเด็กเล็ก (Nursery) เป็นบริการดูแลเด็กจำแนกได้เป็นลักษณะ ดังนี้

1. ศูนย์ดูแลเด็ก (Child Care Centers) เป็นสถานที่รับดูแลเด็กเพื่อการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ที่ต้องทำงานกลางวัน โดยศูนย์จะเน้นการเลี้ยงดูแก่เด็กมากกว่าการให้การศึกษา ้วยของเด็กที่รับดูแลอาจเริ่มตั้งแต่วัยทารกเป็นต้นไป หรือรับเฉพาะเด็กเล็ก บริการอาจจัดให้เฉพาะกลางวัน เรียกว่า ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน (Day - care Center) หรือตลอด 24 ชั่วโมง

2. บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family Day Care) เป็นครอบครัวที่เปิดบริการรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ รับเด็กประมาณ 7 - 12 คน อาจเป็นลูกญาติ ลูกเพื่อนบ้าน โดยเลี้ยงควบคู่กับลูกตนเองการดูแลให้การกินอยู่ตามปกติสบาย ๆ การรับดูแลอาจดูแลทั้งวันหรือดูแลเป็นชั่วโมง เฉพาะช่วงที่ผู้ปกครองไปธุระก็มี

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าอนุบาล เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเตรียมเด็กในการเข้าโรงเรียนอนุบาล ได้แก่

1. โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) เป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากศูนย์ดูแลเด็กการจัดบริการเน้นการดูแลแก่เด็กทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ และสังคม และการมีสุขภาพดี จัดสำหรับเด็กอายุ 2 - 4 ขวบ บางแห่ง อาจรับอายุต่ำกว่า 2 ขวบ เปิดรับเลี้ยงตั้งแต่ครึ่งวันถึงเต็มวัน เด็กจะได้เล่นและมีการเรียนไปพร้อม ๆ กัน เป้าหมายของการดูแลอยู่ที่การพัฒนาการสังคมและสติปัญญาสำหรับเด็ก ดังนั้นจึงเรียกโรงเรียนลักษณะนี้ว่า โรงเรียนเด็กเล็กหรือศูนย์พัฒนาการ

2. โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Prekindergarten) ลักษณะเหมือนโรงเรียนเด็กเล็กแต่เน้นการเตรียมตัวเด็กเพื่อเข้าเรียนชั้นอนุบาล รับเด็กอายุ 3 1/2 - 5 ขวบ

กลุ่มที่ 3 โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นบริการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา รับตั้งแต่ 3 - 6 ขวบ มี 3 ชั้นเรียน คือ อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐและเอกชนจัดทำขึ้น ไม่นับเป็นการศึกษาภาคบังคับ สำหรับอเมริกาโรงเรียนอนุบาลเป็นการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 5 - 6 ปี

โรงเรียนอนุบาลสาธิต เป็นอีกลักษณะหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลที่เปิดในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเชิงวิชาการหรือเป็นไปตามความต้องการของสถาบันแม่

กลุ่มที่ 4 โรงเรียนเตรียมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Pre - first Grade หรือ Junior First Grade) เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล ได้เข้าเรียนเพื่อปรับตัวเองก่อนขึ้นชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 เปิดรับเด็กอายุ 6 - 7 ปี สำหรับประเทศไทยรู้จักกันในนาม “ชั้น ป.เตรียม” หรือ เตรียมชั้นประถมปีที่ 1

กลุ่มที่ 5 โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (Hospital School) โรงพยาบาลบางแห่งจะจัดโรงเรียนในโรงพยาบาลสำหรับเด็กเพื่อให้ได้ศึกษาเล่าเรียน หรือทบทวนบทเรียนขณะอยู่โรงพยาบาล

สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดเป็นห้องเล่น (Playroom) เป็นห้องที่จัดเตรียมให้ประโยชน์สำหรับการศึกษาของเด็ก เด็กได้มาเล่นและเรียนรู้ที่ห้องเล่นนี้ แต่บางครั้งผู้จัดอาจต้องไปบริการถึงเตียงหรือห้องเด็กป่วย ซึ่งจะใช้ในกรณีที่เด็กป่วยไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้โรงพยาบาลเด็กเป็นโรงพยาบาลหนึ่งที่มีการจัดห้องเล่น และการบริการเครื่องเล่นที่เตียง โดยผู้สอนเป็นทั้งครูและพยาบาล

เขาวพา เคชะคุปต์ (2542 ก : 29 - 30) ได้รวบรวมแนวคิด การจัดการศึกษาปฐมวัยว่ามีนักจิตวิทยา นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงหลายรูปแบบซึ่งแต่ละแบบ มีจุดมุ่งหมายวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นชื่อที่ใช้สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 - 7 ปี คำว่า “โรงเรียนอนุบาล” นี้ เริ่มต้นโดย เฟดเคอริค โฟรเบล (Federich Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศเยอรมนี การจัดการศึกษาอนุบาลจะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์และหลักสูตรที่จะมุ่งพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ โดยเน้นกิจกรรมการเล่น การปรับตัว การแสดงออกทางร่างกายและการฝึกการทำงาน และการอยู่ร่วมกัน
2. โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) ไฮม์ส (Hymes) กล่าวว่า “โรงเรียนเด็กเล็ก” หรือ “เนิร์สเซอรี” เป็นโครงการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กวัย 2 - 5 ปี โดยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
3. โรงเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียน (Preschools) หรือบางที่เรียกว่า “โรงเรียนเด็กเล็ก” (Nursery School) เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อเน้นพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก และเสริมสร้างกิจกรรมเฉพาะด้านที่เรียกว่า “Enrichment Activities” ซึ่งเป็นโครงการครึ่งวันปัจจุบันโรงเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียนจะเน้นพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเน้นในรูปของกิจกรรมการเล่น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนในระดับประถม
4. ศูนย์ดูแลเด็ก (Child Care Center) คือ ศูนย์ที่ให้บริการการเลี้ยงดูเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 4 ปี สำหรับพ่อแม่ที่ทำงานในเวลากลางวันตั้งแต่เช้าถึงเย็น ศูนย์ดูแลเด็กตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กในชุมชนต่าง ๆ ศูนย์ดูแลเด็กมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น Day Care Center , Child Care Center , Day Nursery หรือ Children’s Center ซึ่งไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม ก็คือโครงการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี ที่พ่อแม่มีความจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยต่างจากโรงเรียนเด็กเล็กหรือ Nursery School ในแง่ที่ว่าศูนย์ดูแลเด็กในช่วงอายุที่สูงกว่าโรงเรียนเด็กเล็กจะมุ่งพัฒนาเด็กในด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว อารมณ์ สติปัญญา สุนทรียภาพ พัฒนาการทางสังคม และการเตรียมความพร้อม เพื่อเรียนต่อในระดับประถมศึกษา

5. บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family Day Care Homes) คือ ศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่จัดทำขึ้นที่บ้าน ซึ่งจะจัดขึ้นสำหรับเลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 - 4 ปี ในบ้านของตน โดยรับเด็กจำนวนน้อยคน ซึ่งต้องมีใบอนุญาตจัดตั้ง

6. โครงการเฮดสตาร์ท (Head Start) คือ โครงการสำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนหรือมีรายได้น้อย ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสเด็กได้มีโอกาสพัฒนาเท่าเทียมกันกับเด็กอื่น ๆ โดยจะรับเด็กที่มีอายุก่อนเข้าเรียนราว ๆ 4 ปี เพื่อจัดพัฒนาเด็ก และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก

7. ศูนย์แม่และเด็ก (Mother - child Centers) คือ โครงการที่จัดขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่แม่และเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี

8. โครงการโฮมสตาร์ท (Home Start) คือ โครงการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนเช่นกัน โดยเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่และเด็กที่บ้าน บางครั้งเป็นการให้การศึกษาแก่เยาวชนหรือวัยรุ่นที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

9. โครงการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ (Parent Education) คือ โครงการที่ให้การศึกษาแก่พ่อแม่เกี่ยวกับพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาบุตร ซึ่งอาจเป็นการจัดที่โรงเรียน หรือที่บ้านของเด็ก รวมทั้งโครงการจัดการศึกษาให้กับเด็กทารกและเด็กวัยเตาะแตะ

รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสามารถทำได้ใน 3 รูปแบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ; อ้างถึงใน นกนเรศ ธรรมบวร. 2549 : 94) คือ

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองตามความสนใจ สักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

จากข้อความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบในการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดทำได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับสถานที่และความต้องการ จำแนกได้ดังนี้

1. โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) เป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากศูนย์ดูแลเด็กจัดสำหรับเด็กอายุ 2 - 4 ปี

2. โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) จัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 - 7 ปี

3. โรงเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียน (Preschools) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียนจะเน้นพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเน้นในรูปของกิจกรรมการเล่น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนในระดับประถม

4. ศูนย์เด็กเล็ก (Child Care Center) คือ ศูนย์ที่ให้บริการการเลี้ยงดูเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 4 ปี สำหรับพ่อแม่ที่ทำงานในเวลากลางวันตั้งแต่เช้าถึงเย็น เป็นการช่วยเหลือพ่อแม่ที่ออกไปทำงานนอกบ้าน

5. บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family Day Care Homes) คือ ศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่จัดทำขึ้นที่บ้าน ซึ่งจะจัดขึ้นสำหรับเลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 - 4 ปี

6. โครงการเฮดสตาร์ท (Head Start) คือ โครงการสำหรับเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนหรือมีรายได้น้อย เพื่อให้โอกาสเด็กได้มีโอกาสพัฒนาเท่าเทียมกันกับเด็กอื่น ๆ โดยจะรับเด็กที่มีอายุก่อนเข้าเรียนราว ๆ 4 ปี

7. โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (Hospital School) เป็นการจัดการศึกษาในรูปของโรงเรียนในโรงพยาบาลบริการเด็กที่ป่วย ผู้สอนเป็นทั้งครูและพยาบาล

8. โรงเรียนอนุบาลสาธิต เป็นอีกลักษณะหนึ่งของโรงเรียนอนุบาลที่เปิดในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเชิงวิชาการหรือเป็นไปตามความต้องการของสถาบันนั้น ๆ

จากรูปแบบการจัดการศึกษาข้างต้น การจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ส่วนใหญ่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบของโรงเรียนอนุบาล
2. รูปแบบของโรงเรียนเด็กเล็ก

ภารกิจการบริหารงานและการจัดการศึกษาในโรงเรียน

1. ด้านงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนทุกแห่ง รวมทั้งโรงเรียนในระดับปฐมวัย การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ผลงานด้านวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนว่าจัดการศึกษามุ่งสู่วัตถุประสงค์เพียงใด งานด้านวิชาการมีความหมายคล้ายกับผลงานวิชาการ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายของงานวิชาการ ดังนี้

ความหมายงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก และเป็นงานสำคัญยิ่ง เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม การบริหารงานวิชาการจะดีมีคุณค่าหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและครู ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

เขาวพา เศษะคุปต์ (2542 ค : 68) กล่าวถึง งานวิชาการว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนอนุบาล หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งการจัดนั้นจะต้องครอบคลุมกับหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ การนำแผนการสอนไปใช้ การจัดหาสื่อและการผลิตสื่อ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน การนิเทศและการประเมินความพร้อมของนักเรียน

รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 56) ได้ให้ความหมายงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33) กล่าวถึงงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า งานวิชาการหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวกับ การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์แก่นักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและ

มีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดบ้จ้ย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง
ขอบข่ายและภารกิจ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่งคือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 13) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศภายใน
4. การวัดและประเมินผลการศึกษา
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการที่โรงเรียนปฐมวัยควรต้องดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

3.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัด และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
- 4.2 ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 5.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
- 5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
- 5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

- 6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
- 6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
- 6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดย เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา

9.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ การศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

แนวทางการปฏิบัติ

10.1 การศึกษา สืบหาความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการ พัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

10.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัด โดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

11.1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของ รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้ง บริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

12.1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ สามารถนำมาสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการ เป็นการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนมีคุณภาพทุกด้าน ตามขอบเขตของงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

งานงบประมาณในโรงเรียนเปรียบเสมือนส่วนที่ประสานหรือคอยสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น

ความหมายของงานงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารงานเพื่อการบริการแก่งานทั้งหลายในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่นและรวดเร็ว การใช้จ่ายเงินในโรงเรียนจะต้องมีการดูแลให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามโครงการ ประเมินและทบทวนการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ ได้มีผู้ให้ความหมายของงานงบประมาณของโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 19) กล่าวถึง งานงบประมาณ หมายถึง แผนการใช้จ่ายเงินเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ดูแลการดำเนินงานได้อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการ

บริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 20) ให้ความเห็นงานงบประมาณว่า งบประมาณเป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมายให้บริการและผลผลิตที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกด้านและจัดทำแผนดำเนินงานและงบประมาณ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า งานงบประมาณ หมายถึง งานที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนสามารถดำเนินไปตามจุดหมายหรือตามที่ต้องการ งานงบประมาณในโรงเรียนเปรียบเสมือนส่วนที่ประสานงานหรือคอยสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น

ขอบข่ายและภารกิจ

งานงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงินและการตรวจสอบการเงินทุกประเภทของส่วนราชการตามวิธีการที่กฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดไว้ มีผู้ให้ความหมายของงานงบประมาณและได้กำหนดขอบข่ายภารกิจของงานงบประมาณไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547 : 109 - 100) กล่าวถึง งานการเงินในโรงเรียนปฐมวัยว่า งานการเงินในโรงเรียนปฐมวัยจะครอบคลุมประเด็นหลัก ๆ คือ การรับการรักษา การเบิกจ่าย และการจัดทำบัญชีซึ่งมีสาระความสำคัญโดยสังเขปของงานดังนี้

1. งานการรับเงิน โรงเรียนมีการรับเงิน 2 ประเภท คือ การรับเงินจากงบประมาณแผ่นดินและการรับเงินนอกงบประมาณ
2. การเก็บรักษาเงิน โรงเรียนต้องระมัดระวังมาก ต้องนำเงินส่งคลังหรือฝากธนาคารตามระเบียบของเงินประเภทต่าง ๆ ส่วนโรงเรียนเอกชนผู้บริหารโรงเรียนจะกำหนดระเบียบปฏิบัติในการส่งและการเก็บรักษาเงินที่เป็นรายได้ของโรงเรียน
3. เงินเบิกจ่ายการใช้เงินทุกครั้งต้องใช้ให้ถูกต้องประเภท บัญชีให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ
4. งานบัญชีของโรงเรียนถือเป็นงานสำคัญจัดทำเพื่อเสนอรายรับและรายจ่าย ทำให้ทราบผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของโรงเรียนนั้น ๆ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของงานงบประมาณ ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผล
การดำเนินงาน
 - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 4.2 การระดมทรัพยากร
 - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
 - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5.2 การรับเงิน
 - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5.4 การจ่ายเงิน
 - 5.5 การนำส่งเงิน
 - 5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี
6. การบริหารบัญชี
 - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

จากขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ สามารถนำมาสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านงบประมาณ เป็นการดำเนินงานส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารสถานศึกษาสำเร็จ บรรลุผลตามที่ต้องการ พร้อมทั้งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดภายในองค์กร ตามขอบเขตของงานงบประมาณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

1. การจัดทำและเสนอของงบประมาณ

1.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement : PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement : SDA) ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา
- 3) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา
- 4) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษา ด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิตงาน / โครงการ
- 5) จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6) เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณชน

รับทราบ

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการดังนี้

- 1) ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
- 3) กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
- 4) กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 5) กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPIs) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
- 6) กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร้ายข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) จัดทำรายละเอียด โครงสร้าง แผนงาน งาน / โครงการ และกิจกรรมหลัก
- 8) จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
- 9) เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดสรรงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา

เมื่อได้รับงบประมาณ

2) ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนา
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ

3) ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการ
จัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดม
ทรัพยากร

4) วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน
โครงสร้างสาขางาน และตามแผนงาน งาน / โครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ
และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสาขางาน งาน / โครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงิน
งบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร

5) ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้
สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

6) จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงาน
งาน / โครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผน
ระดมทรัพยากร

7) จัดทำขอร่างข้อตกลงผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษาและกำหนด
ผู้รับผิดชอบ

8) นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลงผลิต
ขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

9) แจ้งจัดสรรวงเงินและจัดทำข้อตกลงผลิตให้หน่วยงานภายใน
สถานศึกษารับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.1 การตรวจสอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและเงิน
นอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการ
ใช้งบประมาณรายไตรมาส

2) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการ
ให้บริการผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการ
ใช้งบประมาณรายไตรมาส

- 3) จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
- 4) ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
- 5) จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์
- 6) รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 7) สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน แนวทางการปฏิบัติ

- 1) กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) ของสถานศึกษา
- 2) จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 3) สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 4) ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี
- 5) รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า งานงบประมาณเป็นงานบริการงานต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานสู่เป้าหมายที่กำหนด มีขอบข่ายที่โรงเรียนต้องดำเนินการเพื่อเป็นการดำเนินงานส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารสถานศึกษาสำเร็จบรรลุผลตามที่ต้องการ พร้อมทั้งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดภายในองค์กร ตามขอบเขตของงานงบประมาณ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คนดีมีความรู้ ความสามารถตรงกับหน่วยงานต้องการและพยายามให้บุคคลได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

ความหมายงานบุคคล

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ บุคลากรนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การจะให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรที่สำคัญยิ่งคือ คน นับว่ามีความสำคัญ เพราะคนเป็นปัจจัยในการบริหารอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาก็จะมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับคนในองค์กร ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 7) กล่าวว่า งานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรในหน่วยงานในอันที่จะให้ได้บุคลากรมาปฏิบัติงานตามความต้องการและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2542 : 4) กล่าวว่า งานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน นับตั้งแต่การสรรหา การมอบหมายงาน การพัฒนา การบำรุงขวัญ การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ การให้ออกจากราชการและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 116) ให้ความหมายงานบุคคลว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานวางแผนด้านอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การปฐมนิเทศ การพัฒนา การฝึกอบรมด้านวินัยและการให้พ้นจากงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า งานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่ผู้บริหารได้ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการพิจารณาบุคคลเพื่อสรรหา บรรจุแต่งตั้งให้บุคคลที่มีความสามารถ มีความเหมาะสมเข้ามาทำงานในหน่วยงานให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นใน ระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจ

การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงาน โดยมีเป้าหมายของการบริหารงานบุคคล คือ การได้มาซึ่งคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงาน เป้าหมายของการบริหารงานบุคคลคือ การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จในการทำงานและพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคล ไว้ดังนี้

กรมการศาสนา (2541 : 23) กล่าวถึง ขอบข่ายงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนบริหารบุคคล
2. การวางอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
3. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
4. การมีวินัยและการรักษาวินัย
5. การสร้างขวัญและกำลังใจ
6. การประเมินผลและการวัดผลการบริหารงานบุคคล
7. การนำผลการประเมินพัฒนาและปรับปรุง

ศรีธร สุวรรณ (2541 : 25) กำหนดขอบข่ายของงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนกำลังคน หรือจัดอัตรากำลังคน
2. การรับบุคคลเข้าทำงาน

3. การคัดเลือกบุคลากร
4. การนำบุคลากรเข้าสู่งาน
5. การพัฒนาบุคลากร
6. การประเมินบุคลากร
7. การตอบแทนบุคลากรในรูปแบบเงินเดือน
8. การสร้างภาพความมั่นคงในการทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

รายละเอียดขอบข่ายและภารกิจต่าง ๆ มีการดำเนินการและแนวการปฏิบัติ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - 1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจ

ของสถานศึกษา

- 2) จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ

สถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.

กำหนด

- 3) นำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่

การศึกษา

- 4) นำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

- 1.2 การกำหนดตำแหน่ง

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

2) นำแผนอัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติ

2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

2.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

1) การพัฒนากรอบนโยบายการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการปฏิบัติ

(1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่ได้รับการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

(2) แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ฯลฯ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงาน

(3) ดำเนินการติดตาม ประเมินผลและจัดให้มีการพัฒนาตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง

2) การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ (ม.79)

แนวทางการปฏิบัติ

(1) ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

(2) กำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

(3) ดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร

(4) ติดตาม ประเมินการพัฒนา

(5) รายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. วินัยและการรักษาวินัย

3.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

แนวทางการปฏิบัติ

1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการสอบสวนให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า เมื่อมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง

2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งชุดเรื่องในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่าไม่ได้กระทำผิดวินัย หรือส่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

3) รายงานการดำเนินงานทางวินัยไม่ร้ายแรง ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 กรณีความผิดวินัยร้ายแรง

แนวทางการปฏิบัติ

1) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีอันมีมูลว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.

2) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอผลการพิจารณาให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาลงโทษ

3) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 53 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามผลการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

4) รายงานการดำเนินงานทางวินัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3 การอุทธรณ์

การอุทธรณ์กรณีความผิดวินัย

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

กรณีการอุทธรณ์ความผิดวินัยร้ายแรง ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.4 การร้องทุกข์

แนวทางการปฏิบัติ

กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจ เนื่องมาจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัย ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี

3.5 การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 2) ดำเนินการให้ความรู้ ฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจการจูงใจ ฯลฯ ในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) หมั่นสังเกตตรวจสอบดูแลเอาใจใส่ ป้องกันและขจัดเหตุเพื่อมิให้ ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยตามควรแก่กรณี

จากขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล สามารถนำมาสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายในองค์กร โดยการบริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามใช้ บุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย เป็นต้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นการจักระบบบริหารองค์กร การให้บริการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายกำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ การศึกษา ทุกรูปแบบ โดยมุ่งให้โรงเรียนมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมตลอดจนส่งเสริม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กรและชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจักระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนด มีผู้ให้ความหมายของ การบริหารทั่วไป ดังนี้ คือ

สำนักนันทนาการและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 112) กล่าวถึง การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่ไม่ใช่ภารกิจ หน้าที่หลักแต่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาในการให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 7) ให้ความหมาย งานบริหารทั่วไปว่าเป็น กระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตาม มาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการทางการศึกษาทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและ สถาบันสังคมอื่น

ไพบุลย์ เสียงก้อง และคณะ (2546 : 64) ได้ให้ความหมายการบริหารทั่วไปว่า การ บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตาม เป้าหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 37) กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและ เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตาม หลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัด การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวโดยสรุป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมี บทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการ ให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่าง เหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของการบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้ คือ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 37) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การบริหารงานทั่วไป ดังนี้

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจ

การบริหารงานทั่วไปเป็นกลุ่มงานใหม่ กลุ่มงานเดิมคือ กลุ่มงานของอาคารสถานที่ งานธุรการ งานกิจการนักเรียนและกลุ่มงานความสัมพันธ์กับชุมชน นำมารวมกันแล้วจัดเป็นกลุ่มงานใหม่ซึ่งกลุ่มงานนี้ว่า กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ในกลุ่มงานบริหารทั่วไปได้จัดเป็นกลุ่มงานที่มีขอบข่ายและภารกิจของงานแตกต่างกันออกไป มีนักวิชาการหลายคนได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานทั่วไปไว้ดังนี้

พิสมัย ถิณะแก้ว (ม.ป.ป. : 144) กล่าวว่าขอบข่ายของงานทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 อย่างคือ

1. การวางแผน (Planning) ในการจัดการสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นผู้รับผิดชอบต้องมีการวางแผนงานที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้ชิ้นงานตามคุณภาพที่กำหนดไว้ วางแผนการใช้เวลาและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งานนั้นสำเร็จได้เป็นอย่างดี
2. การจัดรูปงาน (Organizing) การจัดรูปงานเป็นเรื่องของบุคคลที่รับผิดชอบงานในส่วนต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปดำเนินการและแต่ละส่วนนั้นมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ในส่วนใดบ้างและสัมพันธ์กันอย่างไร
3. การเร่งรัดการดำเนินงาน (Actuating) ขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้น เร่งรัดและให้การสนับสนุนการดำเนินงานในจังหวะและโอกาสที่เหมาะสม ในการจัดการนั้นผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องระมัดระวังไม่ให้เป็นการก้าวก่ายการดำเนินงานของผู้ที่รับผิดชอบในแต่ละส่วน
4. การควบคุมงาน (Controlling) ขั้นตอนนี้เป็นการควบคุมการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบที่ดำเนินการได้เองเป็นส่วนใหญ่

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 37) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงาน
ทั่วไปดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และ

ตามอัยยาศัย

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

รายละเอียดขอบข่ายและภารกิจต่าง ๆ มีการดำเนินการและแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ

กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2) วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มี

ประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม

3) จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้

4) จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้

5) ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า

6) ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา
- 2) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 3) ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ
- 5) กำหนดแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- 6) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

3.1 การจัดระบบการบริหาร

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ และสภาพของสถานศึกษา
- 2) วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา
- 3) นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

4) ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไป

ทราบ

5) ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วน

ราชการที่กำหนด

6) ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ

3.2 การพัฒนาองค์กร

แนวทางการปฏิบัติ

1) ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา

2) กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น ของสถานศึกษา

3) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่ เหมาะสมกับ โครงสร้างภารกิจเทคโนโลยีและกลยุทธ์ของสถานศึกษา

4) กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของ บุคลากร

5) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็น ระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6) นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและ กระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1) สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2) วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

3) ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษา

4) สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา

5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6) ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

7) ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

5. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป แนวทางการปฏิบัติ

1) สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

2) จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

3) จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน

4) ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ

5) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

6. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม แนวทางการปฏิบัติ

1) กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

2) บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

3) ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้

4) สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

7. การส่งเสริมกิจการนักเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) สรุปและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

8. การประชาสัมพันธ์

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน
- 2) วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น
- 3) จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์
- 4) พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา
- 5) สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์
- 6) ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

9. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น
- 2) ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากขอบข่ายของการบริหารทั่วไป สามารถนำมาสรุปได้ว่า การบริหารทั่วไป เป็นการดำเนินงานส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีหน้าที่คอยประสานงานของสถานศึกษาให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น ตามขอบเขตของงานบริหารทั่วไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ งานธุรการ การประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริการและการพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาขององค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

คำสี ลือภูเขียว (2549 : 85 - 88) ได้ทำการศึกษาดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 - 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์ รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการประเมินพัฒนาการตามลำดับ ส่วนด้านที่ข้าราชการครูเห็นว่าสภาพการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านสื่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์ รองลงมาคือ ด้านสื่อและด้านการจัดสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ส่วนด้านที่ข้าราชการครูเห็นว่า มีปัญหาการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านการประเมินพัฒนาการ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมและรายด้านของข้าราชการครูที่มีตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มงคล กุลเกลี้ยง (2548 : 102 - 105) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ มีการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก โดยงานที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ งานด้านกิจการนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ มีปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับน้อย โดยงานที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด คือ งานด้านอาคาร

สถานที่ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และผู้มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีเพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

ณัฐพงศ์ พุดห่อ (2550 : 159 - 163) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้บริหารและครูผู้สอน) พบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับ และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ 1) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป 2) การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ผู้บริหารและครูผู้สอน) โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ 3) การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สถานศึกษาเอกชนและรัฐ) โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชนและรัฐ การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

สมบัติ สิงห์คำ (2550 : 94 - 95) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้านงานวิชาการของโรงเรียน มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้านงานงบประมาณของโรงเรียน การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้านงาน

บุคคลของโรงเรียนและมีปัญหาน้อยที่สุดคือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้านงานบริหารทั่วไปของโรงเรียน ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับของปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารกับครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ไม่แตกต่างกัน

กนกพร ชูชะเอม (2550 : 85 - 87) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน จังหวัดนครปฐมจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา คือ 1) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมวางแผนและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเด็ก 2) ควรเชิญวิทยากรและผู้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

สุดารัตน์ อึ้งสกุล (2552 : 151) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับดี คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน และคณะกรรมการพัฒนาเด็กและครูผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน และได้เสนอแนวทางในการเด็กเล็ก จังหวัดสกลนครไว้

6 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการประเมินผล พัฒนาการ ด้านสื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาสุขภาพพลานามัยของเด็กและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาเด็กเล็กและศูนย์เด็กเล็ก

จุฑารัตน์ ศรีสค (2552 : 125 - 130) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการจัดการศึกษา แต่ละรายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาเป็นด้านการบริหารจัดการ ด้านการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณ และด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ปกครองแตกต่างกันครู่ที่เลี้ยว และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีแตกต่างกับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ส่วนด้านอายุและระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และครูที่เลี้ยวแตกต่างกับผู้ปกครอง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และองค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น 1, 2, 3 และ 4 แตกต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น 5) การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

บุฟอร์ด (Buford. 1977 : 5688 - A) ได้ทำการวิจัย เมื่อ ค.ศ. 1975 เรื่อง ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนระดับอนุบาล ได้ข้อเสนองจากผลการวิจัยว่า การสอนชั้นอนุบาล

ควรเน้นพัฒนาการด้านอารมณ์เป็นอันดับแรก การพัฒนาทางร่างกายรองลงมา และควรมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด

ปีเตอร์ (Peter. 1978 : 7215 - A) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการของเด็กแรกเริ่มในประเทศเปรู ผลการศึกษาพบว่า การให้การศึกษาแก่เด็กเล็กไม่ค่อยจะได้ผล เนื่องจากหลักสูตรไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรรู้จักกลยุทธ์ในการสอนเด็กก็คือ ต้องรู้ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ว่าต้องการอะไร จะทำให้การศึกษาของเด็กเล็กจะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แวนี (Wane. 1984 : 180) ได้ศึกษา หลักสูตรและกิจกรรมในโรงเรียนอนุบาลเขตเล็กแลนด์ (Lakeland) นิวเจอร์ซีย์ ค.ศ. 1963 - 1983 พบว่า หลักสูตรส่วนใหญ่จะบันทึกไว้อย่างละเอียดหลักสูตรจะเน้นการศึกษาวิชาการมากขึ้น การทำงานของเด็กจะเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลมากเวลาที่ใช้ในการสอนทักษะทางสังคมและพละกายน้อยลง ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การสอนของครูเน้นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา แต่ไม่ได้ใช้แบบฝึกหัดในการจัดการเรียนการสอน

การ์เซีย (Garcia. 1986 : 539 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกันและข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์คือ

1. ด้านหลักสูตร ควรสอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรม และภูมิใจในความพลเมืองของประเทศตนเองและควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์
2. ด้านการเรียนการสอน ครูเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียนรู้ และควรมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีคุณวุฒิทางการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

โซร์เบลโล (Sorbello. 1988 : 859 - A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังตามทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ปกครองที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนประถม โดยศึกษาความสัมพันธ์ต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารเรียน ด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ด้านหลักสูตรและประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร การประเมินผลของครู ระเบียบวินัยของโรงเรียน และเสนอให้บุคคลทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

ลาร์กิน (Larkin. 1992 : 397 - A) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหาร โรงเรียนก่อนประถมศึกษา มุมมองเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนก่อนศึกษามีบทบาทหน้าที่หลายอย่าง มีงานต้องรับผิดชอบมากมายตั้งแต่งานการ

ดูแลรักษาความสะอาด การสื่อสารกับ ครู ผู้ปกครอง การบริหารบุคคล การแสวงหางบสนับสนุน และการพัฒนาบุคลากรซึ่งสัมพันธ์กับงบประมาณและการได้รับการสนับสนุนและยังพบอีกว่าผู้บริหารโรงเรียนก่อนประถมศึกษาได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารน้อยมาก ดังนั้น จึงอาศัยประสบการณ์จากการเรียนและประสบการณ์ส่วนตัว ทำให้การเรียนรู้ แบบลองผิดลองถูก แต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารเหล่านี้ เคยเป็นรองผู้อำนวยการ โรงเรียนมาก่อน ลักษณะการบริหารจึงเป็นแบบการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และผู้บริหารที่เป็นสตรีมักมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจการตอบสนองความต้องการของเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารขาดเพื่อนภายในองค์กร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน

อิสตัน (Eston. 1995 : 2554 - A) ได้ศึกษามุมมองและการจัดการศึกษาของการศึกษาแบบวอลดอร์ฟในฐานะ โรงเรียนที่ให้การศึกษาคือเด็กโดยองค์รวม โดยใช้การบูรณาการทางการทำงานศิลปะและวิชาการ จากการศึกษาในส่วนแรก ด้านองค์ความรู้ พบว่า มิติที่สำคัญของการจัดการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ ได้แก่ 1) มิติของมนุษย์ 3 ด้าน 2) มิติการพัฒนามนุษย์ 3) การพัฒนาตนเอง 4) หลักสูตรที่บูรณาการศิลปะกับทุกวิชา 5) การสอนอย่างเป็นศิลปะ 6) การบูรณาการ การสอนและการบริหาร 7) โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และ 8) ชุมชนวอลดอร์ฟที่ใหญ่ขึ้น ในด้านการจัดการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ โดยการสร้างเครือข่ายแบบวอลดอร์ฟ จากการรับรู้ของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของนักวิจัย เป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับมุมมองของคนแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดศึกษา และขอบเขตของการเรียนรู้ การประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในประเด็นสำคัญอื่น ๆ ที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่ ความสามารถในการดำเนินงานของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ชมิคท์ (Schmidt. 1995 : 164 - 186) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูปฐมวัยต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็ก เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ใช้เวลาศึกษา 5 เดือน โดยการสัมภาษณ์ครูและสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนของเด็กอายุ 4 , 5 และ 6 ปี ใช้การถ่ายภาพวิดีโอประกอบเพื่อเตือนความจำด้วย ผลการศึกษาพบว่า การสอนและการพัฒนาหลักสูตรของครูประกอบด้วย 1) ความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก 2) ศิลปะในการเขียนหลักสูตรของครู 3) บทบาทของครูในชั้นเรียน 4) พัฒนาการของเด็กเกี่ยวกับความเป็นตัวของตัวเอง ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ 5) โอกาสการพัฒนาทักษะทางสังคมจากการสนทนา การสร้างข้อตกลงร่วมกันกับการฝึกปฏิบัติการณ์สนับสนุน การร่วมมือการแก้ปัญหา 6) บทบาทของการแข่งขันในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนผลให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรของครูจะเริ่มจากครูมีการสร้าง

ภาพจำลองในใจก่อนแล้วสร้างเป็นขั้นตอนคล้ายกับการคิดแก้ปัญหาซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ การสร้างเครื่องมือการประเมินผลและการใช้

โมเบอร์ลี (Moberly. 1996 : 250-284) ได้ศึกษาการวางแผนการใช้หลักสูตรของครูในระดับก่อนอนุบาล ระดับอนุบาลและเกรด 1 - 3 ที่เชื่อในหลักการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย (Development Appropriate Practices, [DAP]) และปรัชญาการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ (Whole Language) ผลการศึกษาพบว่า ครูทุกคนมีความวิตกกังวลในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและของโปรแกรม และใช้เป้าหมายเหล่านั้นเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่นำมาใช้ช่วยในการวางแผนและการใช้กิจกรรม ปรัชญาและความคิดเห็นของผู้เรียนให้เข้ากัน ครูจะวางแผนบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกัน โดยการกำหนดเป็นเรื่องสั้น ๆ และสร้างการประเมินผลผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว

ฮาชิโมโตะ (Hachimoto. 1996 : 2352) ได้ศึกษาเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติของครูสอนเด็กเล็กที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้นักเรียนแก้ไขข้อขัดแย้งในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ โดยอาศัยการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู 2 คน ที่สอนระดับอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยอาศัยการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครู 2 คน ที่สอนระดับอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้เข้าร่วมในโครงการจัดการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ในโรงเรียน ในมลรัฐมิสซูรี ผลการศึกษาพบว่า ครูมีส่วนร่วมเริ่มในการทำงานกับนักเรียนภายใต้สถานการณ์เฉพาะเท่านั้น เมื่อนักเรียนขอร้องไห้ครูช่วยเหลือ ครูสามารถเข้าร่วมการทำงานกับนักเรียน ในลักษณะที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยตัวนักเรียนเอง ครูกลุ่มนี้มีลักษณะสอดคล้องตามกรอบความคิดที่ส่งเสริมการแก้ไขข้อขัดแย้งหรือปัญหาของนักเรียน เช่น สอนให้นักเรียนมียุทธวิธีในการปฏิบัติ เพื่อจัดการแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างนักเรียนและส่งเสริมการให้นักเรียนได้พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ครูมีความเชื่อเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่สอดคล้องกับกรอบความคิดในเชิงทฤษฎีดังกล่าวได้ โดยครูได้บูรณาการการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งไว้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตร และได้เสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการภายในห้องเรียนกับปัญหาข้อขัดแย้ง โดยอาศัยการมีประสบการณ์ที่หลากหลาย

พีค (Peak. 1999 : 2261 - A) ได้ศึกษาการเรียนเพื่อไปโรงเรียนในญี่ปุ่น การเปลี่ยนแปลงจากบ้านสู่โรงเรียนของเด็กก่อนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ตอนที่ 1 เป็นการตอบคำถามหรือข้อสงสัยที่ว่าพ่อ - แม่ ผู้ปกครองมีการเตรียมลูกของตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนก่อนประถมศึกษาต้องการอย่างไร จากการสัมภาษณ์ พบว่า คุณแม่ชาวญี่ปุ่นคิดว่าพฤติกรรมของลูกขณะอยู่กับที่บ้านกับอยู่ที่โรงเรียนแตกต่างกัน ชีวิตของลูก ๆ ที่อยู่บ้านจะต้อง

เป็นไปตามกฎ หรือกติกาที่ว่าต้องตามใจหรือเอาใจและยึดความต้องการของตน แต่ชีวิตในโรงเรียนจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ต้องกล้าแสดงความคิดเห็นและเข้ากับเพื่อน ตอนที่ 2 เพื่อหาคำตอบข้อสงสัยที่ว่า โรงเรียนก่อนประถมศึกษาในญี่ปุ่น จัดบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างไร เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน นุศลากรที่รับผิดชอบรายการการจัดกิจกรรมประจำวันในชั้นเรียนพบว่า ทั้งโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน และกิจกรรมประจำวันของเด็กต่าง ๆ ไม่ได้เขียนเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะหลักสูตร เพื่อเตรียมสร้างพื้นฐานทางลักษณะนิสัยและทัศนคติของเด็ก ตอนที่ 3 เพื่อตอบคำถามที่ว่าเด็ก ๆ ชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนจากชีวิตในบ้านไปสู่โรงเรียนได้อย่างไร พบว่า เด็ก ๆ จะผ่านพิธีกรรมก่อนไปโรงเรียนวันแรก ความยากลำบากในการปรับตัวและปัญหาพฤติกรรม

พินา (Pena. 2000 : 122) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของครอบครัวภายในสิ่งแวดล้อมโรงเรียนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเชื้อสายเม็กซิกันอเมริกันด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง พบว่า ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมในทัศนะผู้ปกครอง คือ ภาษาต่างกันเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปน ขณะที่โรงเรียนและครูสอนเป็นภาษาอังกฤษทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจและเบื่อก่อนวัยวัฒนธรรมที่แตกต่าง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ความคิดเห็นผู้ปกครองซึ่งคิดว่าการศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียน จึงไม่ต้องการจะแทรกแซงการทำงานของครู ความไม่เข้าใจในระบบการศึกษา ขาดคนดูแลเด็กเล็กที่บ้าน เวลาทำงานที่ไม่ตรงกัน ปัญหาครอบครัว และประโยชน์ของกิจกรรม พฤติกรรมที่แสดงออกไม่จริงใจและขาดการยอมรับในตัวผู้บริหาร ขณะที่ผู้บริหารและครูเห็นว่ามีการะหน้าที่เพิ่มขึ้นหากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น

แบลค (Black. 2001 : 3304 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมและรูปแบบของการสื่อสารในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยกัน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมในรูปแบบของการสื่อสาร จะมีความสัมพันธ์กับเพศและสภาพของเด็กที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยกัน เด็กหญิงจะมีสัดส่วนของการพูดคุยต่อเนื่องสูงกว่าเด็กเพศชาย แต่เด็กชายมีสัดส่วนของการพูดคุยแบบ ไม่ต่อเนื่องสูงกว่าเด็กหญิง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีภาระงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ ปัญหาด้านวิชาการ ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่ทันสมัย ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียน ส่วนปัญหาอื่นที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการ

สนับสนุน ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยตามลำดับ ดังนั้นการบริหารงานโรงเรียนในทุกด้าน จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเหมาะสมจะทำให้การบริหารงานโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2556 จากโรงเรียน จำนวน 223 โรง รวมทั้งสิ้น 685 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 223 คน และครู จำนวน 462 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 144 คน และครู จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 แบ่งโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งมีจำนวน 223 โรง ออกเป็นกลุ่มย่อยจำแนกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน

2.2 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) จากโรงเรียนที่มีอยู่ทั้งหมดสุ่มโรงเรียนมาจำนวน 144 โรงเรียน โดยให้กระจายสัดส่วนไปตามอำเภอแต่ละอำเภอและแต่ละขนาดของโรงเรียน โดยการจับฉลาก

2.3 จากโรงเรียน 144 โรงเรียนที่สุ่มได้ กำหนดผู้บริหารจากทุกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนครูใช้วิธีการสุ่มจากแต่ละขนาดของโรงเรียน โดยให้กระจายไปตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 3.1 - 3.3 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากรโรงเรียน (โรง)				จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน (โรง)			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	รัตนบุรี	24	25	6	55	16	16	4	36
2	ชุมพลบุรี	27	17	6	50	17	11	4	32
3	ท่าตูม	32	26	7	65	21	17	4	42
4	สนม	13	14	3	30	8	9	2	19
5	โนนนารายณ์	7	16	0	23	5	10	0	15
	รวม	103	98	22	223	67	63	14	144

ตาราง 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

ที่	อำเภอ	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน	จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา (คน)			
			เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	รัตนบุรี	36	24	25	6	55	16	16	4	36
2	ชุมพลบุรี	32	27	17	6	50	17	11	4	32
3	ท่าตูม	42	32	26	7	65	21	17	4	42
4	สนม	19	13	14	3	30	8	9	2	19
5	โนนนารายณ์	15	7	16	0	23	5	10	0	15
	รวม	144	103	98	22	223	67	63	14	144

ตาราง 3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

ที่	อำเภอ	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน	จำนวนประชากรครู (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่างครู (คน)			
			เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	รัตนบุรี	36	48	51	23	122	22	24	11	57
2	ชุมพลบุรี	32	50	34	16	100	23	16	7	46
3	ท่าตูม	42	64	52	17	133	30	24	8	62
4	สนม	19	26	28	8	62	12	13	4	29
5	โนนนารายณ์	15	14	31	0	45	6	14	0	20
	รวม	144	202	196	64	462	93	91	30	214

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าคำตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในกรอบงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีทั้งหมด 50 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับข้อความในแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยในกรอบงานแต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถามดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ	จำนวน 14 ข้อ
2. ด้านงานงบประมาณ	จำนวน 11 ข้อ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัด การศึกษาระดับปฐมวัย และหลักการและวิธีสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง และภาษา เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงตามสภาพที่เป็นจริง ผู้ตอบอ่านแล้วเกิด ความเข้าใจอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นางสาวปวิชน กาลพัฒน์ วุฒิการศึกษา ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นายศักดิ์ ฤทธิธ วุฒิการศึกษา ค.บ. (วิชาภาษาไทย) กศ.ม. (หลักสูตรและการ สอน) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านลำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.4.3 นางสุภาพร หอมมาลา วุฒิการศึกษา ค.บ. (วิชาคณิตศาสตร์) กศ.ม. (คณิตศาสตร์) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคูนาหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ตลอดทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอแบบสอบถาม ให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งเพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.7 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try Out) ในข้อ 2.6 มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบ ความแตกต่างโดยใช้ t - test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปถือว่าอำนาจ จำแนกรายข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าที่ ตั้งแต่ 1.78 - 5.86

2.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ

ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.907 ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

2.9 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์หนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามกลับคืน โดยการส่งทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป ปรากฏว่าแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 358 ฉบับ สามารถเก็บรวบรวมกลับมาได้จำนวน 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
2. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปแปลความหมายและจัดอันดับ ในการแปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t - test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากข้อคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC)

1.2 อำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบค่าที (t - test)

1.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t - test)

3.2 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t แทน ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบค่าที (t - test)
F แทน ค่าสถิติที่ได้จากการคำนวณการทดสอบค่าเอฟ (F - test)
* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 4.1 ต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	358	100
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	144	40.20
1.2 ครู	214	59.80
2. ขนาดของโรงเรียน		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	160	44.70
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง	154	43.00
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	44	12.30

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 358 คน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 ครู จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด คือมีจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปรากฏผลดังตาราง 4.2 - 4.11 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.17	0.49	มาก	4
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.21	0.67	มาก	3
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.31	0.60	มาก	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.25	0.59	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	4.23	0.55	มาก	-

จากตาราง 4.2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.17$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
	ด้านงานวิชาการ				
1.	มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.47	0.62	มาก	2
2.	มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย	4.30	0.66	มาก	5
3.	มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.50	0.58	มาก	1

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
4.	มีการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ และเหมาะสมกับสถานศึกษา	4.32	0.59	มาก	4
5.	มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.73	มาก	14
6.	มีการส่งเสริมพัฒนาครูในการผลิตสื่อที่ทันสมัย	4.02	0.69	มาก	11
7.	มีการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.73	มาก	13
8.	มีการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยครอบคลุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.11	0.69	มาก	9
9.	มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	4.03	0.75	มาก	10
10.	มีการประเมินผลการจัดการศึกษาด้านวิชาการ	4.01	0.66	มาก	12
11.	มีการนำผลการประเมินด้านวิชาการมาใช้ในการ วางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.17	0.62	มาก	7
12.	มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจน ได้รับการรับรองจากสำนักรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา	4.29	0.68	มาก	6
13.	มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.12	0.73	มาก	8
14.	มีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.35	0.63	มาก	3
	รวมเฉลี่ย	4.17	0.49	มาก	-

จากตาราง 4.3 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ใน

ระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ ข้อ 1 มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 ด้านงานงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
	ด้านงานงบประมาณ				
15.	มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	4.32	0.83	มาก	2
16.	มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.33	0.79	มาก	1
17.	มีการวางแผนใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ	4.27	0.79	มาก	4
18.	มีการติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ	4.24	0.75	มาก	5
19.	มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	4.12	0.88	มาก	10
20.	มีการประเมินผลการใช้งบประมาณ	4.23	0.80	มาก	6
21.	มีการนำผลการประเมินด้านงบประมาณมาใช้เป็นข้อมูลวางแผนการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.18	0.75	มาก	8
22.	มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ	4.15	0.71	มาก	9
23.	มีการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมในด้านงบประมาณ	4.21	0.76	มาก	7
24.	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม	4.07	0.89	มาก	11

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
25.	มีการตรวจสอบการจัดทำบัญชี การเงินและพัสดุของ โรงเรียน	4.30	0.70	มาก	3
	รวมเฉลี่ย	4.21	0.67	มาก	-

จากตาราง 4.4 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 16 มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ ข้อ 15 มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 24 ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
	ด้านการบริหารงานบุคคล				
26.	มีการวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเพียงพอ	4.13	0.85	มาก	9
27.	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตาม ความสามารถ	4.39	0.79	มาก	3
28.	มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.33	0.65	มาก	6

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
29.	มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.35	0.64	มาก	4
30.	มีการจัดสวัสดิการและการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสมำเสมอ	4.05	0.98	มาก	10
31.	มีการสนับสนุนครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.23	0.74	มาก	8
32.	มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตามระเบียบราชการ	4.51	0.61	มากที่สุด	2
33.	มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม	4.61	0.54	มากที่สุด	1
34.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.32	0.72	มาก	5
35.	มีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.25	0.70	มาก	7
	รวมเฉลี่ย	4.31	0.60	มาก	-

จากตาราง 4.5 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 33 มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ข้อ 32 มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตามระเบียบราชการ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30 มีการจัดสวัสดิการและการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสมำเสมอ ($\bar{X} = 4.05$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
	ด้านการบริหารทั่วไป				
36.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย	4.28	0.68	มาก	6
37.	มีการดำเนินงานธุรการและงานสารบรรณระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	4.25	0.67	มาก	9
38.	มีการจัดทำสำมะโนในเด็กปฐมวัย	4.26	0.76	มาก	8
39.	มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	4.29	0.69	มาก	5
40.	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ	4.17	0.74	มาก	12
41.	มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	4.36	0.69	มาก	1
42.	มีการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	4.31	0.64	มาก	4
43.	มีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.34	0.62	มาก	3
44.	มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนรับเด็กปฐมวัย	4.35	0.70	มาก	2
45.	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม	4.17	0.66	มาก	12
46.	มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	4.17	0.71	มาก	12
47.	มีการให้บริการสาธารณะแก่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	4.18	0.71	มาก	11

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
47.	ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน อื่นมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	4.23	0.71	มาก	10
48.	มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น	4.11	0.71	มาก	15
49.	มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการ บริหารงานทั่วไปให้บรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์	4.28	0.72	มาก	6
	รวมเฉลี่ย	4.25	0.59	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 41 มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ข้อ 45 มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 49 มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.12$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.20	0.42	มาก	4
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.26	0.60	มาก	3
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.41	0.52	มาก	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.35	0.48	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	4.30	0.47	มาก	-

จากตาราง 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.20$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.15	0.53	มาก	4
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.18	0.71	มาก	3
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.24	0.64	มาก	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.19	0.60	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	4.20	0.60	มาก	-

จากตาราง 4.8 พบว่า ครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.15$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.44	0.71	มาก	3
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.42	0.70	มาก	4
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.68	0.65	มากที่สุด	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.50	0.53	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	4.51	0.64	มาก	-

จากตาราง 4.9 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.23	0.63	มาก	3
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.12	0.68	มาก	2
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.45	0.72	มาก	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.41	0.64	มาก	4
	เฉลี่ยรวม	4.30	0.66	มาก	-

จากตาราง 4.10 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.12$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน

	สภาพการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
1.	ด้านงานวิชาการ	4.38	0.59	มาก	3
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.29	0.69	มาก	4
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.56	0.70	มากที่สุด	1
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.49	0.66	มาก	2
	เฉลี่ยรวม	4.43	0.66	มาก	-

จากตาราง 4.11 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.29$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 4.12 - 4.13 ดังต่อไปนี้

ตาราง 4.12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านงานวิชาการ	4.20	0.42	4.15	0.53	0.97
2.	ด้านงานงบประมาณ	4.26	0.60	4.18	0.71	1.08
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.41	0.52	4.24	0.64	2.60**
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.35	0.48	4.18	0.60	2.84**
	รวมเฉลี่ย	4.30	0.47	4.19	0.60	2.01*

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพ
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านงานวิชาการ	4.44	0.71	4.23	0.63	4.38	0.59	0.60
2. ด้านงานงบประมาณ	4.42	0.70	4.12	0.68	4.29	0.69	0.44
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.68	0.65	4.45	0.72	4.56	0.70	0.65
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.50	0.53	4.41	0.64	4.49	0.66	0.74
รวมเฉลี่ย	4.51	0.64	4.30	0.66	4.43	0.66	0.60

จากตาราง 4.13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 4.14 - 4.17 ต่อไปนี้

ตาราง 4.14 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n=206)	ร้อยละ
1.	ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น	36	17.48

ตาราง 4.14 (ต่อ)

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n =206)	ร้อยละ
2.	ควรให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยดีเด่นตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ	32	15.53
3.	ควรดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียน	30	14.56
4.	ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะและวัยของผู้เรียน	29	14.08
5.	ควรใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการที่ทันสมัยประกอบกับสื่อในท้องถิ่นของตนเอง	28	13.89
6.	ควรจัดทำแผนการสอน โดยยึดหลักสูตรการนำวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวม เพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก	23	11.17
7.	ควรนำการนิเทศแบบกัลยาณมิตรมานิเทศการเรียนการสอน เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน	16	7.77
8.	ควรจัดทำแผนประสบการณ์ที่ครอบคลุมวุฒิภาวะและพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	12	5.82
	รวม	206	100

จากตาราง 4.14 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

1) ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น (ร้อยละ 17.48) 2) ควรให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยดีเด่นตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 15.53) และ 3) ควรดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียน (ร้อยละ 14.56) ตามลำดับ

ตาราง 4.15 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานงบประมาณ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n=90)	ร้อยละ
	ด้านงานงบประมาณ		
1.	สถานศึกษาควรมีงบประมาณบริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระ ตรวจสอบได้	32	35.56
2.	ควรพัฒนาควบคุมดูแลพัสดุและควบคุมดูแลให้ใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริหารงานในโรงเรียน	20	22.22
3.	ควรมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	19	21.11
4.	ควรมีกองทุนสวัสดิการในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือเพื่อนครูและเป็นทุนสำรอง เพื่อใช้บริหารงานในโรงเรียน	12	13.33
5.	ควรวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบภาระงานและสอดคล้องกับงบประมาณในการดำเนินงาน	7	7.78
	รวม	90	100

จากตาราง 4.15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านงานงบประมาณ ที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรมีงบประมาณบริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระ ตรวจสอบได้ (ร้อยละ 35.56) 2) ควรพัฒนาควบคุมดูแลพัสดุและควบคุมดูแลให้ใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพและเพียงพอกับการบริหารงานใน โรงเรียน (ร้อยละ 22.22) และ 3) ควรมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน (ร้อยละ 21.11)

ตาราง 4.16 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n =58)	ร้อยละ
	ด้านการบริหารงานบุคคล		
1.	ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ	21	36.20
2.	ควรมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละแห่ง	12	20.68
3.	ควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองและพัฒนางานเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	11	18.96
4.	ควรบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวมีความเป็นกันเองและใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารงาน	8	13.79
5.	ควรมีการอบรมและพัฒนาครูด้านการทำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และทักษะในการเขียนรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียน	6	10.34
	รวม	58	100

จากตาราง 4.16 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล ที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ 1) ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ (ร้อยละ 36.30) 2) ควรมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละแห่ง (ร้อยละ 20.68) และ 3) ควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองและพัฒนางานเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (ร้อยละ 18.96)

ตาราง 4.17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารทั่วไป

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n =81)	ร้อยละ
	ด้านการบริหารทั่วไป		
1.	ควรมีการจัดระบบงานธุรการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาครูธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ	21	25.92
2.	ควรดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงบริบทแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีความปลอดภัยและเหมาะสม	20	24.69
3.	ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างเหมาะสม	19	23.45
4.	ควรมีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการกับโรงเรียนเครือข่ายและโรงเรียนอื่น เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	13	16.04

ตาราง 4.17 (ต่อ)

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (n =81)	ร้อยละ
5.	ควรจัดระบบงานข้อมูลสารสนเทศให้มีคุณภาพ สะดวก ลดขั้นตอนการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน	13	16.04
	รวม	81	100

จากตาราง 4.17 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารทั่วไป ที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ควรมีการจัดระบบงานธุรการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 25.92) 2) ควรดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงบริบทแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้มีความปลอดภัยและเหมาะสม (ร้อยละ 24.96) และ 3) ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 23.45)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2556 จากโรงเรียน จำนวน 223 โรง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 223 คน และครู จำนวน 462 คน รวมทั้งสิ้น 685 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และ ครู จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนให้กระจายไปตามอำเภอทุกอำเภอและขนาดของโรงเรียนตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยขึ้นเอง โดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เป็นการ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำมาสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร สถานศึกษาและครูของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก ปรากฏว่าได้ ค่าที่ 1.78 - 5.86 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการ ของครอนบาค ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.907

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำ แบบสอบถามไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 ฉบับ และสามารถเก็บแบบสอบถามกลับคืน มาทั้งหมด จำนวน 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับของค่าเฉลี่ย

4.3 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกได้ดังนี้

4.3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

4.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันและหาความถี่และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานงบประมาณ และด้านงานวิชาการ ตามลำดับ

1.1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านงานวิชาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ข้อ 1 มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน

1.2 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านงานงบประมาณ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 16 มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ข้อ 15 มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

1.3 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 33 มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ ข้อ 32 มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตนตามระเบียบราชการ

1.4 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 41 มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย รองลงมา คือ ข้อ 45 มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนการรับเด็กปฐมวัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 49 มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครองชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างเช่นเดียวกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีจำนวนมากที่สุดและรองลงมาในแต่ละด้านมีดังนี้

4.1 ด้านงานวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษามีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น รองลงมา คือ ควรให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยดีเด่นตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

4.2 ด้านงานงบประมาณ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สถานศึกษาควรมีงบประมาณ

บริหารเพียงพอ การบริหารงบประมาณคล่องตัว เป็นอิสระตรวจสอบได้ รองลงมา คือ ควรพัฒนาควบคุมดูแลพัสดุและควบคุมดูแลการใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพและเพียงพอกับการบริหารงานในโรงเรียน

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงมา คือ ควรมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละแห่ง

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดระบบงานธุรการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาครูธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ควรดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงบริบทแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและบูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ภายนอก

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในด้านต่าง ๆ และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อีกทั้งปัจจุบันโรงเรียนได้นำหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้บริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก บูรณาการเรียนรู้หลากหลายกิจกรรม บริหารงบประมาณสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ บริหารในรูปของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็น

เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้นำหลักการบริหารงานบุคคลมาใช้ในการบริหารงานในรูปของ คณะกรรมการ มีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้อยู่ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงส่งผลให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัด ด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐพงศ์ พุดหาล้า (2550 : 159 - 193) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จากการศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เห็นว่า การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้านอยู่ใน ระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านวิชาการตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดารัตน์ อึ้งสกุล (2552 : 151) ได้ ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก ผลการวิจัย พบว่า ระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของครูผู้สอนมีบทบาท หน้าที่และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาที่มี อำนาจในการสั่งการและบริหารจัดการภายในโรงเรียน ส่วนครูเป็นผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่ ปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยในส่วนการบริหารงานบุคคล และการบริหารงาน ทั่วไปในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติมากกว่าครู จากลักษณะภาระงานดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียนได้นำหลักการ แนวคิดทฤษฎี วิธีการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กล่าวถึงการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ศรีสด (2552 : 125 - 130) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยได้เปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นแตกต่างกับครูพี่เลี้ยง เป็นต้น

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนคล้ายคลึงกันถึงแม้จะมีบริบทและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันแต่มีการบริหารจัดการตามสภาพที่เกิดขึ้นตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานใน โรงเรียนที่ชัดเจน โดยทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพคล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐพงศ์ พุดกล้า (2550 : 159-163) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัย คำสี ลือภูเขียว (2549 : 85 - 88) ได้ทำการศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 - 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมและรายด้านของข้าราชการครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่มีความคิดเห็นจำนวนมากที่สุด คือ ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา มีการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ผลงานกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยทั่วไปมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในชุมชนและหน่วยงานภายนอกและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาค่อนข้างน้อย และนอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผู้เรียนและทำวิจัยในชั้นเรียนตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในประเด็นนี้มากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบัติ สิงห์คำ (2550 : 89) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขบุรี มีปัญหามากที่สุด คือ การทำการวิจัยและมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แนวทางในการปรับปรุง พัฒนา เพื่อเกิดประโยชน์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งได้ข้อสรุปถึงสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในแต่ละด้านซึ่งมีข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านงานวิชาการ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านงานงบประมาณ พบว่าประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตลอดจนความ

คิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการประสานความร่วมมือในการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ด้านวิจัย โดยนำปัญหาที่แท้จริง มาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและควรเผยแพร่ผลการวิจัยตลอดจนขยายผลการดำเนินงาน เผยแพร่สู่ชุมชนและหน่วยงานภายนอก
2. ด้านงบประมาณ โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการบริหาร โรงเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยการประสานความร่วมมือกับ ประชาชนในพื้นที่ในการจัดหางบประมาณมาใช้พัฒนาโรงเรียนเพิ่มเติมและมีการประเมินผลและ ติดตามการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีการกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาครู และบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาของแต่ละ แห่ง
4. ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีการจัดระบบงานธุรการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ ทันสมัยและพัฒนาธุรการให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และผู้ปกครองนักเรียนหรือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูรวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ที่มี ประสบการณ์ต่างกันว่าจะได้ผลออกมาเช่นไร
3. ควรศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ในเขตอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร ชูชะเอม. (2550). สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เพชรบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กรมการศาสนา. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2555). การสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กไทย ปี 2554. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2555, จาก http://www.iquekdekthai.com/project/research_view.php?id=335.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2548). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กำจัด สุขประเสริฐ. (2553). สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). “การศึกษาปฐมวัย”, วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3(3) : 17 - 24.
- _____. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด.
- คำสี ลือภูเขียว. (2549). การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 - 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : บ็ค พอยท์.
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคณะ. (2554). ปฐมวัย ชุดฝึกอบรมครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จุฑารัตน์ ศรีสด. (2552). สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เจริญ ไวรวิจกุล. (2545). การบริหาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี. สุรินทร์ : สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2542). ทฤษฎีบริหาร. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). หลักการบริหารการศึกษาและจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ฉัฐพงศ์ พุดกล้า. (2550). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทัศนาก แก้วพลอย. (2544). กระบวนการจัดประสบการณ์พัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย. ลพบุรี :
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2542). การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธনীสภา ศรีตะบุตร. (2549). ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
โรงเรียนเอกชนจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นภเนตร ธรรมบวร. . (2549). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นูริรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). หลักการบริหารงานโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. (2545). การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. (เอกสาร
ประกอบการสอนรายวิชา 1072307). ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ไพบุลย์ เสียงก้องและคณะ. (2545). หลักการบริหารงานในวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.
- พิสมัย ถิละแก้ว. (ม.ป.ป.). หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดดูเท็กซ์.

- ภาวिका ธาราศรีสุทธี. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มงคล กุลเกลี้ยง. (2548). **สภาพปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เขาวพา เศษะคุปต์. (2542 ก). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- _____. (2542 ข). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- _____. (2542 ค). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- _____. (2542 ง). **การศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- ราตรี อาทวัง. (2554). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราเมต กุขรัมย์. (2554). **บทบาทของผู้บริหารต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บ็อค พอยท์.
- วิวรรณ เขตมรรคา. (2548). **ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2553). **หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : บ็อค พอยท์.
- ศรัทธ สุวรรณ. (2541). **การจัดองค์การในโรงเรียนและการจัดการ**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัติ สิงห์คำ. (2550). **ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บ็อค พอยท์.

- สัมมา ารณินิธิย์. (2553). เอกสารคำสอน หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ.
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). คู่มือการดำเนินงานการควบคุมภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). คู่มือการจัดทำรายละเอียดค่าขอตังงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ
2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). บริหารศาสตร์ : ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง (เล่ม B).
กรุงเทพฯ : คัมปายอิมเมจจีน.
- _____. (2543). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษ
โรงเรียนเรียนร่วม เล่ม 3). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้ : ทฤษฎีและ
หลักสำคัญบางประการ. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย การศึกษาวิจัย
และการให้บริการชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). ศักยภาพในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุดารัตน์ อึ้งสกุล. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สุรัชย์ เหมือนนิรุทธิ์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เสนาะ ตีเขาว์. (2543). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Black, S.E.B. (2001). "The Relationship between Social Status and Patterns of Communication in Acquainted and Unacquainted Preschool Children," **Dissertation Abstract International**. 47 (6) : 3304 - A.
- Buford, J.F. (1977). "Parent Perception of Early Childhood Education," **Dissertation Abstract International**. 9 (37) : 5688 - A.
- Eston, F. (1995). "The Waldorf Impulse in Education," **Dissertation Abstract International**. 56 : 2554 - A.
- Garcia, C.R. (1986). "The Theoretical Background to Curriculum Design for Puerto Rican Kindergarten Students," **Dissertation Abstract International**. 49 : 539 - A.
University Microfilms International.
- Larkin, E. (1992). "The Pre - school Administrator : Perspectives on Leadership in Early Childhood Education (Daycare)," **Dissertation Abstract International**. 53 (2) : 397 - A.
- Montage, N.S. (1998). "Learning to Write in a Biling Kindergarten Classroom," **Dissertation Abstract International**. 59 (3) : 702 - A.
- Moberly, Deborah A. (1996). "Curriculum Planning of Prekindergarten, Kindergarten, First, Second and Third grade. Teacher Who Believes in Development Appropriate Practices and the Whole Language Philosophy," **Doctoral Dissertation**. The United States Of America : Southern Illinois University at Carbondale.
- Peak, L.K.. (1999). "Learning to go School in Japan : The Transition from Home to Preschool Life," **Dissertation Abstract International**. 48 (9) : 2261 - A.
- Pena, D.C. 1 (September / October 2000). "Parent involvement : Influencing Factors and Implications." **The Journal of Educational Research** 94.
- Peter, E.A. (1978). A Practical Guide and Early Childhood Planning, Methods and Materials : The What, Why and How of Lesson Plan. Boston : Allyn and Bacon.

Schmidt, M.K. (1995). "An Early Childhood Teacher's Curriculum Development and Classroom Practices in the Area of Children's Social Development. Retrieved 29 October 2014, from : <http://www.lib.umi.com/dissertation/citations/9507655>.

Sorbello, A.F. (1988). "Perception of Actual and Ideal Role in School Community Relations for Parents for Elementary School Children in Selected Schools in Districts", **Dissertation Abstracts International**, 49 (11) : 2531 - A.

Wane, E.D.P. (1984). **Kindergarten Curriculum and Programs in Lakeland County**. New York, 1963 - 1983. Are Changes Full-day, Trends, Elementary, Primary? Lakeland : Rancho Santa by Cluniversit. Photocopied.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รหัสแบบสอบถาม

--	--	--	--

1 2 3 4

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เท่านั้น จึงไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของแต่ละท่านที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

3. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลในภาพรวมซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใดจึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพตำแหน่งของท่าน

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครู

2. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

() ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 120 คน ลงมา)

() ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121 - 300 คน)

() ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โปรดอ่านข้อความแล้ว

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง ในแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ซึ่งแต่ละช่อง มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านงานวิชาการ					
0	มีการวางแผนงานวิชาการ	✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างในข้อ 0 ผู้ตอบกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 5 แสดงว่าท่านมีการวางแผนงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านงานวิชาการ					
1	มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน					
2	มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย					
3	มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	มีการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับสถานศึกษา					
5	มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
6	มีการส่งเสริมพัฒนาครูในการผลิตสื่อที่ทันสมัย					
7	มีการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
8	มีการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
9	มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ					
10	มีการประเมินผลการจัดการศึกษาด้านวิชาการ					
11	มีการนำผลการประเมินด้านวิชาการมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
12	มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษานได้รับการรับรองจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา					
13	มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
14	มีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
	ด้านงานงบประมาณ					
15	มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ					
16	มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
17	มีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ					
18	มีการติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ					
19	มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
20	มีการประเมินผลการใช้งบประมาณ					
21	มีการนำผลการประเมินด้านงบประมาณมาใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
22	มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ					
23	มีการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมในด้านงบประมาณ					
24	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม					
25	มีการตรวจสอบการจัดทำบัญชี การเงินและพัสดุของโรงเรียน					
ด้านการบริหารงานบุคคล						
26	มีการวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเพียงพอ					
27	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความสามารถ					
28	มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
29	มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา					
30	มีการจัดสวัสดิการและการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเสมอ					
31	มีการสนับสนุนครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา					
32	มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตามระเบียบราชการ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
33	มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มี คุณธรรม จริยธรรม					
34	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็น ระบบ					
35	มีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการศึกษาอย่างเป็น ระบบ					
ด้านการบริหารทั่วไป						
36	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย					
37	มีการดำเนินงานธุรการและงานสารบรรณระดับปฐมวัย อย่างเป็นระบบ					
38	มีการจัดทำสำมะโนเด็กปฐมวัย					
39	มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความ ถนัดและความสนใจเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
40	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น อย่างสม่ำเสมอ					
41	มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
42	มีการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัย					
43	มีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม					
44	มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนรับเด็กปฐมวัย					
45	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กปฐมวัยอย่าง เหมาะสม					
46	มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา อย่างมีคุณภาพ					
47	มีการให้บริการสาธารณะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
48	ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
49	มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น					
50	มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของท่านในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านงานงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

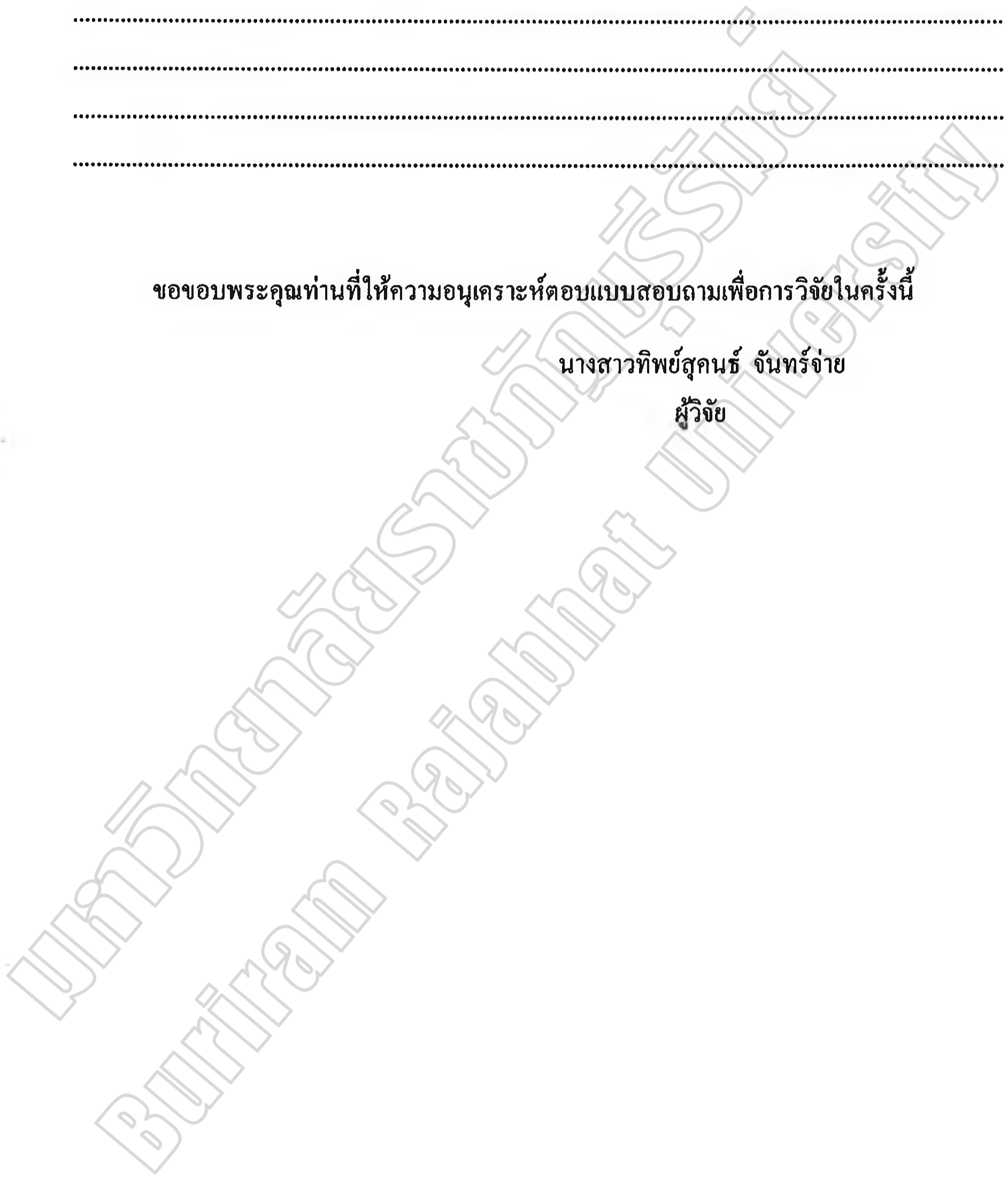
.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวทิพย์สุกนธ์ จันทร์จ่าย

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวปรีชมน กาลพัฒน์

ด้วย นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายศักดิ์ดา ฤทธิธรรม

ด้วย นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวภาพร หอมมาลา

ด้วย นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ้าย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๓๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการ จัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ ” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้ เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ่าย ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒

ด้วย นางสาวทิพย์สุคนธ์ จันทร์จ้าย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ ” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ค่าที่ (t)
ด้านงานวิชาการ		
1	มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน	1.786
2	มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย	1.942
3	มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.343
4	มีการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับสถานศึกษา	2.311
5	มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.594
6	มีการส่งเสริมพัฒนาครูในการผลิตสื่อที่ทันสมัย	1.780
7	มีการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.942
8	มีการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.900
9	มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	1.846
10	มีการประเมินผลการจัดการศึกษาด้านวิชาการ	3.446
11	มีการนำผลการประเมินด้านวิชาการมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.230
12	มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาจนได้รับการรับรองจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	3.421
13	มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.442
14	มีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.335
ด้านงานงบประมาณ		
15	มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	5.802
16	มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	5.804
17	มีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ	3.453

ข้อที่	ข้อความ	ค่าที่ (t)
18	มีการติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ	3.476
19	มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.337
20	มีการประเมินผลการใช้งบประมาณ	2.897
21	มีการนำผลการประเมินด้านงบประมาณมาใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาการศึกษา อย่างเป็นระบบ	2.342
22	มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ	2.568
23	มีการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมในด้าน งบประมาณ	3.442
24	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม	5.860
25	มีการตรวจสอบการจัดทำบัญชี การเงินและพัสดุของ โรงเรียน	4.125
ด้านการบริหารงานบุคคล		
26	มีการวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเพียงพอ	2.349
27	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความสามารถ	2.446
28	มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.453
29	มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา	2.473
30	มีการจัดสวัสดิการและการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สม่ำเสมอ	3.593
31	มีการสนับสนุนครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.334
32	มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตนตามระเบียบราชการ	4.315
33	มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม	4.552
34	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.323
35	มีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.312
ด้านการบริหารทั่วไป		
36	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย	3.561
37	มีการดำเนินงานธุรการและงานสารบรรณระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	3.874
38	มีการจัดทำสำมะโนเด็กปฐมวัย	2.189
39	มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	1.940

ข้อที่	ข้อความ	ค่าที่ (t)
40	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ	1.895
41	มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	1.998
42	มีการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	2.562
43	มีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม	1.998
44	มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนรับเด็กปฐมวัย	2.856
45	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม	3.452
46	มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	3.213
47	มีการให้บริการสาธารณะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1.985
48	ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	2.152
49	มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น	5.742
50	มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์	3.569

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .907

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

(Item - Objective Congruence : IOC)

เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

เกณฑ์การให้คะแนน

- +1 หมายความว่า แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง
- 0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง
- 1 หมายความว่า แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้อง

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน

ข้อที่	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	คะแนน			รวมคะแนน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
		ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3		
	ด้านงานวิชาการ					
1	มีการวางแผนงานวิชาการ กำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1
2	มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1
3	มีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1
4	มีการจัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1
5	มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
6	มีการส่งเสริมพัฒนาครูในการผลิตสื่อที่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	คะแนน			รวมคะแนน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
		ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3		
7	มีการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
8	มีการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1
9	มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
10	มีการประเมินผลการจัดการศึกษาด้านวิชาการ	0	+1	+1	2	0.67
11	มีการนำผลการประเมินด้านวิชาการมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
12	มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจนได้รับการรับรองจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
13	มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	3	1
14	มีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
ด้านงานงบประมาณ						
15	มีการเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขออนุมัติการใช้จ่ายเงินงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1
16	มีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1
17	มีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1
18	มีการติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ	+1	+1	+1	3	1
19	มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	คะแนน			รวมคะแนน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
		ผู้ช่วยฯ คนที่ 1	ผู้ช่วยฯ คนที่ 2	ผู้ช่วยฯ คนที่ 3		
20	มีการประเมินผลการใช้งบประมาณ	0	+1	+1	2	0.67
21	มีการนำผลการประเมินด้านงบประมาณมาใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
22	มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
23	มีการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมในด้านงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1
24	ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการงบประมาณเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1
25	มีการตรวจสอบการจัดทำบัญชี การเงินและพัสดุของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1
	ด้านการบริหารงานบุคคล					
26	มีการวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1
27	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความสามารถ	+1	+1	+1	3	1
28	มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1
29	มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา	0	+1	+1	2	0.67
30	มีการจัดสวัสดิการและการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
31	มีการสนับสนุนครูในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	คะแนน			รวมคะแนน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
		ผู้ช่วยฯ คนที่ 1	ผู้ช่วยฯ คนที่ 2	ผู้ช่วยฯ คนที่ 3		
32	มีการส่งเสริมครูให้รักษาวินัยและปฏิบัติตามระเบียบราชการ	0	+1	+1	2	0.67
33	มีการส่งเสริมและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม	0	+1	+1	2	0.67
34	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
35	มีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
ด้านการบริหารทั่วไป						
36	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
37	มีการดำเนินงานธุรการและงานสารบรรณระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1
38	มีการจัดทำสำมะโนเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
39	มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
40	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1
41	มีการจัดสภาพภายในห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
42	มีการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
43	มีการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	คะแนน			รวมคะแนน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
		ผู้ช่วยชาย คนที่ 1	ผู้ช่วยชาย คนที่ 2	ผู้ช่วยชาย คนที่ 3		
44	มีการประชาสัมพันธ์และการวางแผนรับเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1
45	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
46	มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1
47	มีการให้บริการสาธารณะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	0	+1	+1	2	0.67
48	ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1
49	มีการให้บริการการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1
50	มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
ค่าความสอดคล้อง						0.96

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวทิพย์สุดคนธ์ จันทร์จ่าย
วันเดือนปีเกิด	วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	70/1 ถนนปรangkษ์กุล อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 32190
ที่อยู่ปัจจุบัน	28/1 ถนนปรangkษ์กุล อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 32190
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมพลบุรี ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2541 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2545 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์